

**TURUN
YLIOPISTO**

Kansallispuku 2020-luvulla

Kansallispuvun merkityksiä ja tuunaamista

Käsityön aineenopettajan tutkinto-ohjelma
pro gradu -tutkielma

Laatijat:

Aino Aarikka

Noora Ramberg

21.03.2023

Rauma

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Oppiaine: Käsityön aineenopettajan tutkinto-ohjelma

Tekijät: Aino Aarikka ja Noora Ramberg

Otsikko: Kansallispuku 2020-luvulla Kansallispuvun merkityksiä ja tuunaamista

Ohjaaja: KT Marja-Leena Rönkkö

Sivumäärä: 75 sivua, 4 liitesivua

Päivämäärä: 21.03.2023

Tämän tutkielman tavoitteena oli selvittää kansallispukujen merkityksiä käyttäjilleen 2020-luvulla sekä tutkia, miten kansallispukuja sekä niiden osia on tuunattu. Tutkielmassa tarkasteltiin kansallispukujen merkityksiä niin yksilön kuin ilmiönkin tasolla. Tutkielman kolme pääkäsitettä olivat kansallispuku, pukeutuminen ja sen merkitys sekä tuunaaminen.

Tutkimuksen kohdejoukon muodostivat kansallispukuaiheisen sosiaalisen median ryhmän jäsenet. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tapaustutkimuksena, johon vastasi 137 kansallispukuryhmän jäsentä. Aineistonkeruu toteutettiin Facebookissa Webropol-kyselylomakkeella, joka koostuu strukturoiduista sekä avoimista kysymyksistä. Tutkimusaineisto analysoitiin teoriaohjaavan sekä teorialähtöisen sisällönanalyysin keinoilla.

Tämän tutkielman tulokset kertoivat siitä, että kansallispuvuilla on monia merkityksiä niin ilmiön, kuin yksilön tasolla. Tuloksista korostuivat erityisesti kansallispuvun arvo perinteisenä tuotteena, joka säilyttää ja opettaa käsityötä käyttäjilleen. Kansallispuvun tuunaaminen esiintyi tuloksissa kolmella eri tavalla: uusien tuotteiden tuottamisena, vanhan puvun muokkaamisena sekä TuunaaMunPerinnehenkisenä pukeutumisena. Lisäksi tuloksista nousi esille, että vastaajien suhtautuminen kansallispukujen tuunaamiselle on pääosin hyvin positiivinen.

Tämän tutkielman merkitys on katsahduksessa perinteiseen suomalaiseen käsityöhön, joka on nostanut suosiotaan poikkeuksellisten yhteiskunnallisten tapahtumien aikana. Kestävän kehityksen hengessä tutkielma tuo tietoa siitä, miten voimme hyödyntää sellaisia kansallisesti arvostettuja materiaaleja, jotka koemme hyvin arvokkaiksi ja rakkaiksi. Käsityökasvatuksen kannalta olisi mielenkiintoista tutkia sekä hyödyntää perinteisiä käsitöitä trendikkäästi opetuksessa niin koulumaailmassa, kuin kansalaisopistoissakin.

Avainsanat: kansallispuku, pukeutuminen, merkitys, tuunaus

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Kansallispuke	7
2.1	Kansallispuke käsitteenä	7
2.2	Kansallispuvun pukeutumissäännöt	8
2.3	Kansallispuvun tuunaus	9
3	Pukeutuminen ja sen merkitys	11
4	Tutkimuksen teoreettinen viitekehysmalli ja tutkimuskysymykset	13
4.1	Tutkimuksen viitekehysmalli	13
4.2	Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset	14
5	Tutkimusmenetelmät	15
5.1	Tutkimuksen menetelmälliset lähtökohdat	15
5.2	Kvalitatiivisen aineiston sisällönanalyysi ja teorialähtöisen sisällönanalyysin runko 16	
5.3	Teorialähtöisen sisällönanalyysin toteuttaminen tutkimuksessa	18
5.4	Tutkimusaineiston kerääminen ja tutkimusjoukon kuvaaminen	21
5.5	Tutkimusasetelma	22
5.6	Tutkimuksen etiikka	23
6	Kansallispuvun käyttäjäprofiili 2020-luvulla	25
7	Kansallispuvun merkitykset käyttäjälleen 2020-luvulla	29
7.1	Perinneorientaatio	29
7.2	Tuoteorientaatio	31
7.3	Ilmaisuorientaatio	34
7.4	Uudet orientaatiot: Juhlapuke- sekä harrastus- ja työorientaatio	35
7.5	Kansallispuvun monet merkitykset	36
7.6	Pukujen alkuperä merkityksen luojana	37
8	Kansallispuvun käyttäjien suhtautuminen kansallispuvun tuunaamiseen	39
8.1	Suhtautuminen kansallispuvun tuunaamiseen	39

8.2	Kansallispuvun tuunaamisen tavat	46
9	Kansallispuvun käyttäjien suhtautuminen kansallispuvuteemaisten tuotteiden tuottamiseen	48
9.1	Käyttäjien suhtautuminen muiden tuotteiden tuottamiseen kansallispuvuteemalla	48
9.2	Kansallispuvuteemaiset tuotteet	51
10	Johtopäätökset	53
11	Pohdinta	56
11.1	Kansallispuvun monet ulottuvuudet 2020-luvulla	56
11.2	Tutkimuksen merkitys, luotettavuus ja jatkotutkimusehdotuksia	59
	Lähteet	62
	Liitteet	65
	Liite 1. Ennakkokyselyn teksti ja kysely	65
	Liite 2. Facebook-julkaisun teksti	67
	Liite 3. Tietosuojailmoitus	69
	Liite 4. Kyselyn kysymykset	72

1 Johdanto

Suomalainen kansallispuuku on ollut perinteinen juhlapuku jo 1800-luvun loppupuolelta. Silloin elettiin kansallisromanttista aikaa, jolloin helsinkiläinen sivistyneistöä eli korkeasti koulutettu yhteiskuntaluokka, innostui valmistamaan museokokoelmissa olevista kansanpukujen juhla-asuista uusia kokonaisuuksia, jotka sopisivat kaikille kansalaisille käytettäväksi (Kaukonen 1985, 277). Se on pysynyt voimissaan sodista ja erilaisista taloudellisista tilanteista ja muotivaikutteista huolimatta. Kansallispuvun käyttäjät ovat aina pohtineet, pitääkö kansallispuvun olla kopio kansanpuvusta, saako mallia muuttaa, voiko osia jättää pois ja milloin pukua on sopivaa pitää? (Holst 2011, 45.)

Kansallispukuja on perinteisestä juhlapuvusta alettu muokkaamaan eli tuunaamaan enemmän arjessa käytettäväksi. Tuunaamisella tarkoitetaan mm. kansallispuvun osien käyttämistä yhdessä arkivaatetuksen kanssa perinteitä kunnioittaen. Kansallispuvun tuunaaminen on syntynyt Karjalaisen Nuorisoliiton vuonna 2015 julkaisemasta sosiaalisen median valokuvaushaasteesta, jonka ideana oli julkaista kuvia tuunatuista kansallispuvuista. Valokuvaushaaste #TuunaaMunPerinne ei jäänyt siihen, vaan jatkaa edelleen eteenpäin. Aihe on saanut julkisuutta myös uutisissa. Yle uutiset julkaisi helmikuussa 2023 uutisen 17-vuotiaasta Jaakko Rikalaisesta, joka yhdistää kansallispuvun osia arkipukeutumiseensa. Hänen mukaansa se on helppoa ja pelkkä laukku mahdollistaa myös kansallispuvun tuomisen arkeen. (Yle Uutiset 5.2.2023.) Yle uutisoi myös helmikuussa, miten Seinäjoella lukion abiturienttien perinteenä on pukeutua kansallispukuihin heidän penkinpainajaisiinsa (Yle Uutiset 9.2.2023). Kiinnostus kansallispukuja kohtaan välittyy myös kansallispukuaiheisen Facebook-ryhmän kautta. Tutkimuksen aineisto on kerätty KANSALLISPUKU – FOLKDRÄKT-ryhmästä tammikuussa 2021, jolloin jäseniä oli 10 000. Tällä hetkellä, maaliskuussa 2023, jäseniä on noin 16 000.

Suomalaisista kansallispuvuista ei ole tehty kovin montaa tieteellistä tutkimusta. Hirvonen (2017) on tutkinut opinnäytetyössään suomalaisten kansallispuukujen tuotteistamista. Tutkimuksen tavoitteena oli löytää uusia ideoita kansallispukuaiheisiin tuotteisiin, jotka Suomen käsityö museo ottaisi museokauppaansa myyntiin sekä selvittää millaisia tuotteita mahdolliset asiakkaat haluaisivat ostaa. Toop (2014) tutki opinnäytetyössään, onko Suomessa riittävästi asiakkaita ostamaan kansanperinneaiheisia tuotteita sekä tekee katsauksen perinnetekstiileihin. Toopin tutkimus keskittyy enemmän muinaispukujen kuoseihin ja pohdintaan, miten perinnetekstiilejä voisi hyödyntää modernissa suunnittelussa.

Ilomäki (2021) tutki pro gradu -tutkielmassaan kansanpukujen käyttämistä, valmistamista ja niihin liitettäviä merkityksiä. Tutkimuksessa selvisi, että kansanpuvulla ja sen käyttämisellä on käyttäjälleen suuri merkitys. Suurimmiksi merkityksen luojiksi löytyi omien sukujuurien esittelemine, oman identiteetin vahvistaminen ja näyttäminen muille sekä käsityön harrastamisen tärkeys kansanpukua valmistettaessa.

Luutonen (1997) on tutkinut kahta suomalaista villapaitaa merkityksenkantajana ja kansanomaisena tuotteena. Hän esittää, että tuotteilla on jokin kulttuurinen, psykologinen, sosiaalinen ja taloudellinen arvo sekä merkitys. Nämä merkitykset pohjautuvat aine niille annettuihin arvoihin ja selvittämällä näitä merkityksiä voidaan saada hyvä käsitys siitä, millaisia arvoja merkitysten taustalla on. Luutonen siis tarkastelee jussipaitaa sekä korsnäsinpaitaa merkitysten ja arvojen kontekstissa. Tuloksista selviää, että kummankin vaateen arvot ovat tiukasti nivoutuneita juuriin ja suomalaisuuteen. Kummatkin paidat ovat siis empimättä suomalaisuuden symboleja. Tätä vaatetuksen tutkimusta ja olemusanalyysiä voidaan soveltaa myös kansallispukuun, joka on jo syntyessään ollut kansallismielisyyden ja suomalaisuuden symboli.

Tutkimuksen tavoitteena on luoda käyttäjäprofiili kansallispukujen käyttäjille 2020-luvulla sekä millaisia merkityksiä kansallispuvuilla on heille. Tutkimuksessa selvitetään myös, miten kansallispuvun käyttäjät suhtautuvat kansallispukujen tuunaamiseen ja millaisilla tavoilla kansallispukuja on tuunattu.

2 Kansallispuuku

2.1 Kansallispuuku käsitteenä

Suomalainen kansallispuuku syntyi 1880-luvulla, kun helsinkiläinen sivistyneistö innostui tekemään museokokoelmissa säilytetyistä kansanpuvuista kaikille kansalaisille soveltuvia vaatteita. Kansallisromanttisen ajan mukaisesti nämä vaatteet nimettiin kansallispuvuiksi, sillä ne ilmensivät arvostusta talonpoikaisperinteitä kohtaan sekä kansallista henkeä. (Kaukonen 1985, 277.) Aiemmin käytetyt kansanpuvut olivat merkki säätyläisyydestä ja omasta säätypiiristä, jotta he erottuivat rahvaan joukosta 1600- ja 1700-luvuilla (Lehtinen & Sihvo 2005, 7). Kansanpuuku koostui osista, joka mahdollisti monenlaisen käytön. Puvun perusteella pystyi kertomaan henkilön iän, kotipaikan, varallisuuden, taidot, aviosäädyn sekä juhlan luonteen ja vuodenajan. (Holst 2011, 19.)

Kansallispuukujen määrittellään olevan kansanpuukujen asiantuntijoiden suunnittelemaa malleja nykykäyttöön sopiviksi talonpoikaisväestön 1700- ja 1800-luvuilla käyttämistä vaatteista, jotka olivat tietylle alueelle tyypillisiä perinteisiä juhla-asuja (Kaukonen 1985, 277). Lönqvist (1979) taas määrittelee kansallispuvun olevan jäljennös tai rekonstruoitu puuku, jolla pyritään elvyttämään entisaikojen kansanomaista juhlapukumuotia, jolla toiset aatteelliset piirit käyttävät juhlapukuna korostaakseen yhteenkuuluvuutta menneisyyden, tietyn paikkakunnan tai väestöryhmien kanssa. Holstin (2011) mukaan kansallispuuku on puuku-uusinta kansanpuvusta, jota aluksi vain pääkaupunkiseudun sivistyneistö käytti, kunnes se levisi erilaisten järjestöjen ja seurojen asuiksi esiintymisissä sekä juhlissa.

Kansallispuvut on tavallisesti erotettu toisistaan läntisiin ja karjalaisiin kansallispukuihin. Jako tulee siitä, että läntiset puvut ovat saaneet tyyliinsä vaikutteita länsiä eurooppalaisista muotipiirteistä, jotka tulivat Suomeen Ruotsin vaikutuksen kautta. Karjalaiset puvut ovat pääosin eteläkarjalaisia pukuja, johon eurooppalainen vaikutus saapui vasta 1900-luvulla muun Suomen kautta. (Kurula & Lehikoinen 2005, 14.) Kansallispuvut voidaan myös jakaa maakuntien mukaan (Holst 2011, 41). Erilaisia kansallispuukuja on Suomessa yhteensä noin 400 (Kansallispuukukeskus 2022).

Kansallispuvut koostuvat vaatteiden eri osista, jotka ovat ostettuja, itse tehtyjä tai perittyjä. Ideana on pukeutua niin, että kerrokset näkyvät toistensa alta. Kankaiden laadulla on muun muassa näyttänyt puvun arvon. Naisen kansallispukuun kuuluu paita, hame, esiliina, liivi,

röijy, päähine, jalkaverhot, sukat ja jalkineet. (Holst 2011, 45.) Kansallispuvuille ominaista on käsin tapahtuva ompelu sekä sellaiset käsityötekniikat, jotka ovat teollistumisen kautta jääneet pois vaateteollisuudesta. Lisäksi kansallispukuja ei valmisteta ulkomaisista tuontikankaista, vaan itse käsin kudotuista kankaista. Tämä johtaa juurensa 1700-luvulla julkaistuun kieltoon, jossa tavalliselta kansalta kiellettiin monet ylellisyystuotteet, kuten ulkomailta tuodut hyödykkeet. Nykyään kansallispuvun käyttäjän pääsee sisään kansanomaiseen ajatteluun ja puku kokonaisuutena vie käyttäjänsä/tekijänsä mukanaan kansalliseen kulttuuriperinteeseen ja merkityskokonaisuuksiin. (Kangas 2017, 54–56.)

Hänninen (1999) on tutkinut kansallispukuja harrastuksen ja työn kautta kansantanssin kontekstissa. Kansallispuvut ovat vakiintuneessa asemassa kansantanssiryhmien esiintymisasuina, ja Hännisen tavoitteena oli tuottaa tietoa ryhmien kokemuksista kansallispuvusta esiintymisasuna. Se, että kansallispuukujen asema esiintymisasuna on edelleen vahva, kertoo kansantanssiryhmien halua korostaa toiminnan kansallisuutta ja kansallisen kulttuurin arvostusta. Toisaalta kansallispuukujen rinnalle on käytettävyyden ja huollon helppouden takia tullut niin sanottuja kansallisia arkipukuja, joiden materiaalit ja valmistusmenetelmät eivät noudata kansallispuukujen ohjesääntöjä. Varsinaiset kansallispuvut koetaan liian arvokkaiksi altistaa hikiseen harrastukseen, jossa ne altistuvat kulumalle ja huollolle. Myös alkuperäisten kansallispuukujen pukeminen ja nopea vaihto tanssien välissä koettiin hankalaksi. Niitä korvaavissa ”arkipuvuissa” onkin yleensä esiintyjien puvustuksen vaihtoa helpottavat sulkumekanismit. Hänninen (1999) oli asettanut tutkimuksensa hypoteesiksi, että kansantanssin kehitys vuosien aikana olisi muuttanut kansallispuvun asemaa esiintymisasuna, mutta tuloksista ilmeni, että kansallispuku on edelleen suosittu ja arvostettu esiintymisasu kansantanssijoiden esityksissä.

2.2 Kansallispuvun pukeutumissäännöt

Kansallispukuihin liittyy pukeutumissääntöjä, jotka määrittelevät oikean käytön puvulle.

Pukeutumissääntöjä määrittää myös, onko kyseessä karjalainen vai läntinen puku.

Pukeutumissääntöjä noudattamalla voidaan myös ilmaista henkilön sukupuolta ja ikää. Näitä sääntöjä naisen kansallispuvussa ovat esimerkiksi, että hameen helman tulee ulottua kehräsluun alle paljastaen kuitenkin nilkan, ja paita tulee pukea hameen alle.

(Kansallispukukeskus 2021.)

Läntisissä puvuissa esiliina on kämmenen leveyden verran hametta lyhyempi, ellei toisin mainita ohjeessa. Pukuun kuulumattomia koruja ei tule käyttää paitsi kihla- ja vihkisormukset sallitaan. Hiukset kammataan pois otsalta ja kampauksen tulee mukautua käytettävän päähineen mukaisesti, esimerkiksi pitkät hiukset laitetaan nutturalle. Suomen kansallispukukeskuksen käyttöohjeet kertovat kansallispuvun olevan sopiva asu kaikkiin juhlatilaisuuksiin, kirkkotilaisuuksiin sekä esiintymisasuna. Tärkeimmäksi ohjeeksi mainitaan, että kansallispuku on kokonaisuus sisältäen kaikki asusteet ja puvun sekä asusteiden tulee olla puhtaita ja siistejä. (Suomen kansallispukukeskus 2021.)

2.3 Kansallispuvun tuunaus

Sanalle tuunata on monia synonyymeja, kuten muokata uudelleen, parannella, pimpata tai virittää. Kielitoimiston sanakirjan mukaan tuunata tarkoittaa jonkin asian muokkaamista tai parantelemisesta yksilölliseksi. Pimpata viittaa auton tuunaamiseen ja virittäminen niin auton tuunaamiseen kuin soittimen äänen vireyden säätämiseen. Tuunaamisen synonyymiksi sopii myös korjata. Korjaaminen on jonkin rikkiäisen tai epäkuntoisen asian kunnostamista ja jälleen käyttökelpoiseksi muokkaamista. (Kielikone Oy 2023.) Tuunaamiseen voidaan yhdistää myös DIY eli doing-it-yourself (tee-se-itse) ilmiö. Cambridgen englannin kielisen sanakirjan mukaan DIY tarkoittaa kodin sisustamista sekä korjaamista tai jonkin asian tekemistä kotiin itse, sen sijaan, että maksaisi tekemisestä jollekin toiselle (Cambridge University Press 2023). Tuunaamisen voidaan siis ajatella olevan alkuperäisen asian säätämistä, muokkaamista tai korjaamista itse jälleen käyttökelpoiseksi tai paremmaksi kuin se aiemmin oli.

Käsitöiden tekeminen on prosessi, jota ohjaa idea tuotteesta ja sen toteuttaminen. Käsitöissä tuunaaminen näkyy oman työn muokkaamisessa halutunlaiseksi omin käsin. Työn teossa voidaan myös puhua tuunaamisesta. Tällöin työntekijä voi tuunata omaa työtään lisäämällä omaa osaamistaan esimerkiksi uusien taitojen kautta tai sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta pyytämällä apua tai palautetta työtehtäväänsä. (Hakanen 2020, 30–31.) Samoja asioita voi nähdä käsitöiden tekemisessä kuin työn tuunauksessa.

Tuunaamiseen voi liittyä myös taloudelliset kysymykset sekä tuunaaminen on kierrättämistä. Taloudellinen tilanne voi johtaa tilanteeseen, jossa pitää säästää ja tavaroiden tuunaus on paras vaihtoehto rahan säästämiseksi. Vinkkejä säästämiseen voidaan jakaa erilaisissa ryhmissä, joissa luovuus ja oivallukset yhdessä ovat tärkeitä asioita. Tällaisten ideoiden

jakaminen on tärkeää tuunaus, käsityö sekä tee-se-itse (DIY) -kulttuureissa. (Matthies 2019, 35; 37.)

Tässä tutkimuksessa käytetään termiä tuunaaminen, sillä vuonna 2015 Karjalainen Nuorisoliitto julkaisi kansallispuvun käyttäjille vuoden mittaisen valokuvaushaasteen nimeltä #TuunaaMunPerinne. Kansallispuvu täytti silloin 130 vuotta ja Karjalainen Nuorisoliitto halusi rohkaista kansallispuvun omistajia yhdistämään kansallispuvujen ja perinne asujen osia arkipukeutumiseen. Erilaisia tuunauksia kehoitettiin julkaisemaan sosiaalisessa mediassa. (Karjalainen Nuorisoliitto 2023.) TuunaaMunPerinne eli TMP-ilmiö ei kuitenkaan jäänyt vain vuoden mittaiseksi haasteeksi. Edelleen sosiaalisessa mediassa on nähtävissä kuvia, joissa ihmiset esittelevät erilaisia kansallispuvu tuunauksiaan. Tuunauksella tarkoitammekin tässä tutkimuksessa TMP-pukeutumista sekä kansallispuvun osien hyödyntämistä tuunaamalla niitä joksikin muuksi.

3 Pukeutuminen ja sen merkitys

Ihmisten pukeutuminen on hyvin inhimillinen ilmiö, vain ihminen pukeutuu (Koskennurmi-Sivonen 2012, 5). Ihminen on jo alkuaikoinaan koristanut ihoaan erilaisin maalauksin ja suojaamaan vartalonosia mm. hedelmällisyyden menettämisen pelon vuoksi (Lönqvist 1979, 10–13). Useissa kulttuureissa pukeutuminen perustuu vaatteisiin. Vaatteet voidaan nähdä myös vain ulkoisina lisäkkeinä, mutta todellisuudessa ne ovat osa ihmisen sosiaalista ydintä. Pukeutuminen on jo niin juurtunut ihmisiin, ettei sitä edes ajatella, paitsi, kun pukeutumiseen tulee poikkeama. Pukeutumisen ajatellaan usein viestivän jotain tai sen pyrkivän kertomaan itsestään jotain. (Koskennurmi-Sivonen 2012, 5, 27.) Vaatteet voivat tuoda ilmi estetiikkansa kautta erilaisia arvoja ja mielipiteitä, joita ihmisillä on (Naukkari 2012, 21).

Tiettyyn vaatteeseen voidaan liittää sen värin tai mallin perusteella erilaisia symboliarvoja eli se muodostaa itselleen merkityksen. Pukeutumisen kautta voimme myös näyttää itsellemme ja muille, millaista roolia esitämme siinä hetkessä. Muiden suhtautuminen rooliin, hyväksyen vai hyväksymättä, voi vaikuttaa yksilön käsitykseen omasta identiteetistään. (Lönqvist 1979, 21–22.)

Ihmisen inhimilliseen toimintaan kuuluu erilaisten merkityksien luominen sekä niiden tulkitseminen, sillä ihmisen sanotaan olevan luonnoltaan selittävä olento (Lehtonen 1996, 16). Erilaisten merkkien avulla välitämme tietoa itsellemme sekä tietoa välitetään meille, missä todellisuudessa elämme sekä keitä olemme. Tällaisten merkityksien pohjalta ihminen rakentaa myös omaa minuuttaan. (Lehtonen 1996, 18, 21.) Merkkien toiminta perustuu ihmisten kokemuksiin ja käsityksiin, ja ne muotoutuvat usein konkreettisuuden kautta. Merkit voivat siis välittää yksilön kokemuksia kuin kulttuurista todellisuutta. Merkityksellisyydelle ne ovat välttämättömiä. (Veivo 2000, 141.)

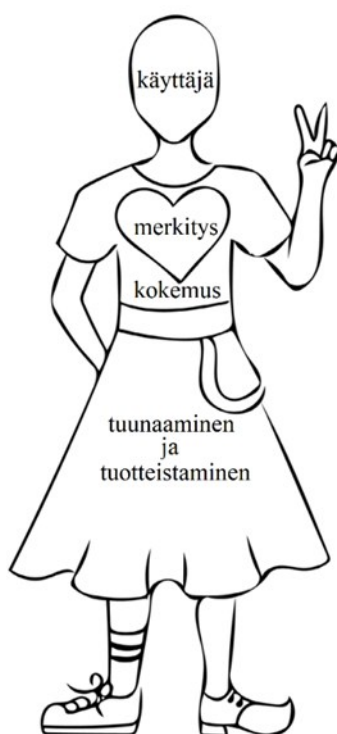
Kulttuurit sisältävät merkityskarttoja, joiden avulla selitetään maailmaa kulttuurin jäsenille. Ne eivät ole vain ihmisen mielessä, sillä ne voivat olla myös konkreettisia malleja niissä toiminta- ja käyttäytymismalleissa, jotka liittyvät meidät tiettyihin ryhmiin. (Lehtonen 1996, 17–18.) Kansallispuvun avulla voidaan siis pyrkiä näyttämään kuuluvansa osaksi tiettyä ryhmää. Luutosen (2008) mukaan vaatteet ovat usein merkityksen välittäjiä, sillä ne näkyvät muille julkisesti sekä niitä käytetään myös yksityisesti. Vaatteen idea perustuu käyttötarkoitukseen, joka vaikuttaa, miten vaatetta arvioidaan ja tulkitaan. Vaatteella on usein myös materiaallinen ja symbolinen arvo.

Clopotin (2016) tutkimus, tarkastellee Romanian vanhanuskoisten perinteisen puvun käytön kehitystä sekä modernisoitumista nykyaikana. Pukeutuminen on tärkeä osa myös etnisyyden osoittamista. Pukeutuminen korostaa identiteettiä ja uskoa, joka muille näkyy passiivisena toimintana, mutta yhteisössä puvun käyttö on aktiivista toimintaa sosiaalisessa kanssakäymisessä. Perinteinen puku voidaan muuntaa esimerkiksi hääpuvuksi tai kuoro- ja tanssiesityksiin sopivaksi. Pukua voidaan siis muuttaa materiaalien, värien ja käyttötärpeen mukaan juuri oikeaan tilanteeseen sopivaksi. Romaniassa perinteisen puvun muuntaminen vaihtelee myös, riippuen asuuko, pohjoisessa vai etelässä ja millainen asuinpaikan oma yhteisö on.

4 Tutkimuksen teoreettinen viitekehysmalli ja tutkimuskysymykset

4.1 Tutkimuksen viitekehysmalli

Tutkielmamme viitekehyksellä kuvataan kansallispuvun avainasemassa olevista käsitteistä eli käyttäjä, merkitys ja kokemus sekä ilmiöistä eli tuunaaminen ja tuotteistaminen. Nämä käsitteet muodostavat kokonaisuuden, joka lähtee liikkeelle käyttäjästä. Tässä tutkielmassa käyttäjällä tarkoitamme henkilöä, joka on kiinnostunut kansallispuvuista. Käyttäjä voi siis olla henkilö, joka on kiinnostunut aiheesta, mutta ei pukeudu kansallispuvun tai sen osiin. Merkitys ja kokemus kansallispuvuista ovat käyttäjän sisällä muodostaen ytimen. Kansallispuvun hameessa, ulkoisena piirteenä käyttäjästä, ovat käsitteet tuunaaminen ja tuotteistaminen, jotka kuvaavat kansallispuvun muokkaamista.

Kuvio 1. Kansallispuvun käyttäjä – merkitys – tuunaaminen ja tuotteistaminen.

Kuviossa 1 käsitteellä käyttäjä voidaan tässä tutkielmassa mieltää henkilöksi, jolla on henkilökohtainen kiinnostus kansallispuvuteemaan. Synonyyminä vois toimia kansallispuvuharrastaja. Toisena olevilla käsitteillä, merkitys ja kokemus, tarkoitamme niitä merkityssuhteita ja kokemuksia, jotka käyttäjä subjektina tuottaa kansallispuvuista merkityssuhteen objektina. Asetamme oletuksen, että käyttäjän kokemat merkitykset ja

kokemukset kansallispuvuista muokkaavat hänen käsitystään kansallispuukujen tuunaamisesta ja modernisoinnista. Kolmannella käsitteellä, tuunaaminen ja tuotteistaminen, kuvataan kansallispuvun muuntumista perinteisestä modernimmaksi, joko kansallispuukua tuunaamalla tai samalla teemalla kokonaan uusia tuotteita tuottamalla.

4.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Kansallispuukuja ei juurikaan ole tieteellisesti tutkittu

Tutkimuskysymyksemme ovat:

1. Millainen on kansallispuvun käyttäjäprofiili 2020-luvulla?
2. Millaisia merkityksiä kansallispuuku ilmentää 2020-luvulla erilaisille käyttäjille?
3. Miten kansallispuvun käyttäjät suhtautuvat kansallispuvun tuunaamiseen?
4. Miten kansallispuvun käyttäjät suhtautuvat kansallispukuteemaisten tuotteiden tuottamiseen?

Ensimmäisessä tutkimuskysymyksessä tutkimme, ketkä käyttävät kansallispuukua ja millaisissa tilanteissa 2020-luvulla. Tavoitteenamme on luoda katsaus siihen, millaiset henkilöt kiinnostuvat kansallispuvuista ja miten he käyttävät niitä. Toisessa tutkimuskysymyksessä tutkimme, millaisia merkityksiä kansallispuvuilla on käyttäjälleen. Tavoitteenamme on kartoittaa, millaisia merkityksiä ja merkitysyhteyksiä kansallispuuku ja sen erilaiset osat viestittävät niin käyttäjilleen, kuin ilmiöstä kiinnostuneille. Kolmannessa tutkimuskysymyksessä tutkimme, miten kansallispuvun käyttäjät suhtautuvat kansallispuukujen tuunaamiseen. Kolmannen tutkimuskysymyksen tavoitteena on luoda katsaus siihen, miten kansallispuvuista kiinnostuneet henkilöt suhtautuvat kansallispuukujen tuunaamiseen eli tavanomaisesta poikkeavaan käyttöön ja muokkaamiseen. Viimeisessä, neljännessä, tutkimuskysymyksessä tutkimme, miten käyttäjät suhtautuvat tuunaamiseen, kun kyseessä on kansallispukuteemalla tuotetut muut tuotteet. Neljännen tutkimuskysymyksen tavoitteena on kartoittaa, millainen suhtautuminen kansallispuukujen käyttäjillä ja ilmiöstä kiinnostuneilla henkilöillä on kansallispukumateriaaleista tehtyihin erilaisiin tuotteisiin ja yleisesti pukujen jatkojalostukseen.

5 Tutkimusmenetelmät

5.1 Tutkimuksen menetelmälliset lähtökohdat

Tämän tutkimuksen lähestymistapa on fenomenologis-hermeneuttinen. Fenomenologian tehtävänä tutkimuksessa on avata ilmiöitä, kokemuksia ja ihmisen suhdetta ympäröivään todellisuuteen. Se ei kuitenkaan pyri rakentamaan päteviä yleistyksiä. Sen sijaan hermeneutiikka syventyy teorioiden tarkempaan ymmärtämiseen ja tuleekin usein fenomenologisessa tutkimuksessa tarpeeseen, kun halutaan syväluotaavampaa tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Hermeneutiikan tehtävänä tutkimuksessamme on luoda tarkempaa tietoa kansallispuvuista ilmiönä 2020-luvulla. Fenomenologis-hermeneuttisessa tutkimuksessa tutkijana sekä tutkimuksen kohteena on ihminen. (Laine 2001, 29–31.) Koemme fenomenologis-hermeneuttisen lähestymistavan ominaiseksi tutkielmalle, sillä pyrimme kartoittamaan kansallispuvuista kiinnostuneiden henkilöiden puvulle sekä siihen kohdistuvalle muokkaavalle toiminnalle annettuja merkityksiä ja koettuja kokemuksia. Tavoitteenamme ei ole vain tuottaa yleispäteviä oletuksia, vaan pyrkiä ymmärtämään osallistuneiden henkilöiden antamia merkityksiä kansallispukujen käytölle ja tuunaamiselle 2020-luvulla.

Tutkielmamme on tapaustutkimus, jolle on tyypillistä luoda tietoa yhdestä ilmiöstä tai ilmiökokonaisuudesta. Vaikka tapaustutkimus avaa oven vain pieneksi hetkeksi tutkittavaan ilmiöön, sen avulla voidaan luoda tietoa sen hetkisestä tilanteesta ilmiössä ja sen ympärillä. Tapaustutkimus on oiva väline ihmisen tutkimiseen kokevana subjektina, kuitenkin unohtamatta kokemuksen keskiössä olevaa objektia. (Gillham 2000, 7.) Tapaustutkimus voi käyttää aineistonaan niin laadullista kuin määrällistäkin dataa, jolloin tutkittavasta ilmiöstä tai ilmiökokonaisuudesta voidaan luoda kokonaisvaltainen kuva (Gillham 2000, 11–12; 80–81).

Laadulliseksi eli kvalitatiiviseksi tutkimukseksi luetellaan ensisijaisesti tutkimus, jossa tutkittava ilmiö on kokonaan tai osittain tuntematon. Täten voi olla, että tutkittavalla ilmiöllä ei ole aiemmin asetettua teoriapohjaa. (Kananen 2017, 32.) Eskola ja Suoranta (1998) määrittävät, että laadullinen tutkimusote on aineiston ja analyysin muodon kuvausta. Laadullinen analyysi itsessään sisältää kaksi vaihetta, jotka voidaan yksinkertaistaa havaintojen pelkistämiseksi ja arvoituksen ratkaisemiseksi. Havaintojen pelkistämisen vaiheessa aineistoa tarkastellaan valitusta teoreettisesta kulmasta ja pyritään pelkistämään aineistosta tehdyt havainnot tiiviiksi kokonaisuuksiksi. Seuraavassa arvoituksen ratkaisemisen

vaiheessa keskitytään luotujen kokonaisuuksien ymmärtämiseen ja tulkitsemiseen.

Tavoitteena onkin siis luoda aineistosta saatujen johtolankojen pohjalta tulkinta tutkittavan ilmiön merkityksestä. (Alasuutari 2011, 39–43.)

Laadullinen tutkimus pyrkii ensisijaisesti selvittämään tutkittavan ilmiön merkityksiä eli ihmisen rakentamia näkemyksiä (Kananen 2017, 36). Tulemme siis nojaamaan laadullisessa tutkimuksessamme semiotiikkaan. Merkki tai merkitys on aina subjektin eli merkityksen antajan sekä objektin eli merkityksen kantajan välissä. Mikä tahansa asia voi toimia merkinä tai toimia merkityksen kantajana. Perehdymme tutkielmassamme lähtökohtaisesti kokemuksiin merkityssuhteina. Kokemusta ilmaistaan usein eleiden, toiminnan ja sanojen avulla. (Perttula & Latomaa 2008, 25–28.) Perttula ja Latomaa (2008) määrittelevät kokemuksen tajunnallisen toiminnan elämykseksi, jossa kohde merkitsee aina kokijalle jotakin. Kohde voi olla kokijalle epäselvä tai tunnistettava, mutta kumpikaan kokemuksen laatu ei vähennä tapahtuman todellisuutta. Fenomenologian kannalta kokemukseen sisältyy aina tajuava subjekti ja hänen tajunnallisen toimintansa, sekä kohteen, johon subjektin toiminta on kohdennettu. Näin merkityssuhteessa on aina mukana subjektin oma todellisuus ja emme voi olettaa kahden subjektin muodostavan samanlaista merkitystä ja kokemusta samasta objektista. (Perttula & Latomaa 2008, 116–117.) Perttula ja Latomaa (2008) määrittelevät merkityssuhteesta nousevan kokemuksen laatuun vaikuttaviksi seuraavat tekijät: tunne, intuitio, tieto ja usko. Tutkielmassamme subjektina toimivat kansallispuvuista kiinnostuneet Facebook-ryhmän jäsenet ja objektina kansallispuku sekä sen yksittäiset osat.

5.2 Kvalitatiivisen aineiston sisällönanalyysi ja teorialähtöisen sisällönanalyysin runko

Krippendorffin (2012) mukaan sisällönanalyysi on tutkimusmenetelmä, jonka avulla aineistoista voidaan tehdä toistettavia päätelmiä. Hän asettelee kaksi erilaista tapaa, joilla sisällönanalyysi yleisimmin aloitetaan:

a) tutkimuskysymyksiä muodostetaan aineistoa lukiessa

tai

b) tutkimuskysymykset ovat ennalta määriteltäviä ja ne ohjaavat löytämään aineistosta vastauksia

Tutkielmassamme tulemme käyttämään Krippendorffin asettamista lähestymistavoista tapaa B. Olemme asettaneet tutkimuskysymykset ennen, kuin alamme analysoidaan keräämäämme aineistoa.

Tulemme pohjaamaan tutkimuksemme laadullisen aineiston käsittelyn teorialähtöiseen sisällönanalyysiin, jossa valmista teoriaa tai mallia käytetään saadun aineiston tulkitsemisen tukena. Tälle sisällönanalyysin lajille on ominaista, että ilmiöstä jo aiemmin tiedetty määrittelee, kuinka tulkittava ilmiö tullaan lopulta määrittelemään. Teorialähtöiselle sisällönanalyysille on myös tyypillistä deduktiivisen päättelyn ja logiikan esiintyminen. Niiden avulla aineistosta löytyvä tieto suhteutetaan määritellyn teorian tai mallin eli siis valitun auktoriteetin aiemmin määrittämiin kategorioihin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 110–111.)

Tulemme käyttämään teorialähtöisen sisällönanalyysin tukena lisäksi teoriaohjaavaa sisällönanalyysia, joka etenee myös aineiston ehdoilla. Tälle analyysimuodolle on ominaista, että ennalta määrätyn auktoriteetin sijaan käsitteet tuodaan valmiina, ”ilmiöstä jo ymmärrettyinä”. Teoriaohjautuvan sisällönanalyysin eteneminen ja konkretisoituminen aineistoa käsitellessä tapahtuu samalla tavalla, kuin teorialähtöisissäkin analyysissä luokitellen aineisto alaluokkiin, yläluokkiin ja lopulta yhdistäviin teemoihin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 133.) Tulemme käyttämään teoriaohjaavaa analyysia sellaisten avoimien vastausten yhteydessä, joihin emme voi soveltaa Rönkön (2011) orientaatioiden luokittelua auktoriteettina.

Tutkielmassa tulemme käyttämään auktoriteettina ja analyysirunkona Rönkön väitöskirjassa (2011) asettamia kategorisointeja. Rönkkö luokittelee väitöskirjansa aineiston käsityötuotteen, käsityötaidon, käsityöperinteen sekä käsityöilmaisun orientaatioihin. Kansallispuvut ja kansanpuvut nivoutuvat jo itsessään tiukasti käsityöhön, taitoihin, itseilmaisuuksiin sekä perinteisiin. Aineiston tulkinta Rönkön määrittämien kategorisointien avulla osoittautui tarkoituksenmukaiseksi. Jos aineistostamme nousee uusia luokkia, tulemme teorialähtöisen sisällönanalyysin mukaan määrittelemään ne alkuperäisen auktoriteetin rinnalle uusiksi luokiksi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 127.) Oletamme löytävämme kandidaatintutkielmassa esiin nousseet orientaatiot ja niiden alaluokat, sillä edellinen analyysimme perustui laadullisen aineiston saturaation periaatteelle. Saturaatiolla tarkoitetaan aineiston tulkitsemista, kunnes se kylläntyy, eikä siitä löydy enää uusia luokitteluja. Saturaation tarkoituksena on, että tietty

määrä otosta riittää kuvaamaan koko aineistoa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 99.) Oletetaan siis, että uudet tapaukset eivät enää tuottaisi uutta tietoa. Myös Eskola ja Suoranta (1998) mainitsevat, että kylläntymisen periaate perustuu oletukselle, että tietty määrä vastauksia ilmentää otoksessa havaittavan tietyn teoreettisen peruskuvion. Tässä tutkielmassa emme tule käyttämään saturaation periaatetta, vaan tulemme analysoimaan koko saamamme otoksen (n=137) Rönkön asettaman auktoriteetin mukaan.

Taulukko 1. Teorialähtöisen sisällönanalyysin lähtökohta Rönkköä (2011) mukailleen.

Orientaatio:	Selite:
Käsityötuorientaatio	Pohjautuu valmistettavaan tuotteeseen. Orientaatiolle tyypillistä on tuotteelle ensisijaisesti asetettu tarve tai käytettävä tekniikka/tekniikat. Rönkkö sisällyttää määritelmään myös esteettisen kauneuden tavoittelun. (Rönkkö 2011, 66)
Käsityötaito-orientaatio	Pohjautuu käsityötaitojen oppimiseen, näiden taitojen näyttämiseen ja edelleen kehittämiseen. Rönkkö määrittelee käsityötaito-orientoituneen opiskelijan tavoitteeksi oman käsityöläisyyden ja ammattitaidon kehittämisen. (Rönkkö 2011, 73.)
Käsityöperinneorientaatio	Ohjautuu haluun kunnioittaa omia juuria sekä perinteitä ja vaalia henkistä perintöä. Rönkön mukaan orientaatioon voi myös valinnaisesti kuulua inspiraation etsiminen tietystä aikakaudesta sekä uusien perinteiden rakentaminen. (Rönkkö 2011, 88.)
Käsityöilmaisorientaatio	Pohjautuu elämyksellisyyteen. Rönkön mukaan orientaatio linkittyy kokemuksiin, mielikuviin, muistoihin ja tunteiden ilmaisuun. Monesti orientaatioon voi sisältyä myös oman identiteetin rakentaminen ja itsensä ilmaiseminen. (Rönkkö 2011, 88.)

Jatkossa, kun puhumme näistä auktoriteettiseksi malliksi asetetuista kategorioinneista tulemme jättämään määritelmän ”käsityö” pois orientaatioiden nimistä ymmärrettävyyden ja helppolukuisuuden edistämiseksi. Esimerkiksi ”käsityöilmaisorientaatiosta” tulemme puhumaan ”ilmaisorientaationa”. Emme myöskään tule lisäämään käsitettä ”käsityö” mahdollisiin uusiin esille nouseviin orientaatioihin tai niiden alaluokkiin.

5.3 Teorialähtöisen sisällönanalyysin toteuttaminen tutkimuksessa

Tulemme etenemään tutkielmassamme aineistolähtöisen sisällönanalyysin prosessin mukaan. Tämä prosessi voidaan pelkistää seuraaviin vaiheisiin: aineiston pelkistämiseen eli redusointiin, aineiston ryhmittelyyn eli klusterointiin sekä teoreettisten käsitteiden luontiin eli

abstrahointiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122.) Redusoinnissa aineisto pelkistetään eli aineistosta karsitaan kaikki tutkimuksen kannalta epäolennainen. Pelkistäminen voidaan toteuttaa esimerkiksi etsimällä aineistosta tutkimustehtävää ilmentäviä ilmauksen muotoja. Tällaiset alkuperäiset ilmaisut ovat tehokkainta pelkistää sekä ryhmitellä abstrahointia varten. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 123.) Tässä klusteroinnin vaiheessa alkuperäiset ilmaukset ja niiden pelkistetyt muodot tarkastetaan uudestaan etsien aineistosta samankaltaisuuksia ja eroja. Samaa ilmaisevat käsitteet jaetaan alaluokkiin, jotka nimetään tarkoituksenmukaisesti niitä parhaiten kuvaavalla käsitteellä. Nimi voi olla esimerkiksi ilmiön ominaisuus, piirre tai käsitys. Lopulta nämä alaluokat kootaan uudelleen pääluokiksi, jotka nimetään aineistosta nousseen ilmiön mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 124–125.) Klusteroinnin jälkeen suoritetaan abstrahointi, jossa lopullisesti erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto muusta saadusta datasta. Olennaisen tiedon pohjalta muodostetaan teoreettisia käsitteitä ja niitä yhdistetään toisiinsa sen ollessa mahdollista, kunnes toiminta ei ole enää aineiston kannalta tarkoituksenmukaista. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 125.)

Tutkielmassa pohjaamme aineiston käsittelyn prosessin Rönkön asettaman analyysirungon luokittelun eri orientaatioille sekä mahdolliset muut aineiston analyysissä tiedosta ilmenevät alaluokat. Tulemme suorittamaan edeltävän prosessin NVivo-ohjelmiston avulla aineistomme suuren otoksen (n=137) johdosta. Analyysissa tulemme tyypittelemään vastauksien sisältä useampia merkityksiä. Yhdestä avoimesta vastauksesta voidaan siis rakentaa useampi merkitys ja yhteys orientaatioihin. Näemmä tämän tarpeelliseksi, sillä kyseessä on monialainen ilmiö, jossa luokittelu vain yhteen orientaatiopohjaan voisi väärentää ja yksinkertaistaa tahattomasti vastaajien antamia merkityksiä kansallispuvulle. Aineiston analyysi suoritetaan yhteisellä serverillä, jossa molemmat tutkijat voivat työskennellä samanaikaisesti. Tämä mahdollistaa tiiviin ja läpinäkyvän yhteistyön. Määrittelemme yhdessä Nvivo:n koodit, jotka rakennetaan teorialähtöisesti Rönkön (2011) auktoriteetin pohjalta tai teoriaohjautuvasti käsittelyn aikana. Aineiston käsittelyn aikana tulemme koodaamaan aineistosta löytyviä ilmaisuja näihin määriteltyihin koodeihin sekä rakentamaan teoriaohjautuvasti uusia koodeja niiden ilmentyessä aineistosta. Lopuksi tarkastelemme määriteltyjen koodien ilmentymistä aineistossa verraten sitä annettuun auktoriteettipohjaan sekä selventäen teoriapohjaisesti löytyneitä uusia koodeja ilmiön kannalta.

Taulukko 2. Esimerkki sisällönanalyysistä ja luokittelusta.

Alkuperäinen ilmaus:	Alaluokka	Yläluokka	Orientaatio
<i>Äidiltä peritty Tuuterin puku kertoo hänen synnyinseudustaan ja on minulle tärkeä monessa mielessä.</i>	Asuinseudun tärkeyden ilmaiseminen kansallispuvun kautta	Asuinseutu, alueellisuus ja juuret	Perinneorientaatio
<i>Kansallispuvu merkitsee minulle esiäitieni käsityöperinteen kunnioittamista, pitkän historiallisen jatkumon osana olemista. Se on juhlapuku ja itsessään arvokas osa kulttuuriamme. Arvostan kaikkea muutakin vanhaa ja perinteikästä.</i>	Käsityötaitojen ja käsityön kunnioittaminen kansallispuvun kautta Kokemus yhteenkuuluvuudesta historiaan ja ajankuluun. Perinteiden ja vanhojen asioiden arvostus	Käsityötaitojen arvostus ja käsitöiden tekeminen Kokemus ja arvostus historiaa kohtaan	Taito-orientaatio Perinneorientaatio
<i>Se on voimavaate ja sen osia käyttäessä itsetunto kohoaa ja ylpeys omasta identiteetistä. Ihailen pukujen väriloistoa sekä taidokkaita leikkauksia sekä pukuihin liittyvät tarinat ovat kiehtovia.</i>	Itsensä ilmaiseminen ja itsetunnon rakentaminen pukeutumalla kansallispuvuun	Itseilmaisuus ja identiteetin rakentaminen	Ilmaisuorientaatio

NVivo (2020) on QSR Internationalin julkaisema ohjelma laadullisen datan analysointiin Microsoft ja MAC-alustoille. Ohjelma helpottaa laadullisen datan järjestelyä ja analyysiä tilanteissa, joissa datan käsittely ilman tukevaa ohjelmista ei ole hedelmällistä. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi saadun aineiston suuri määrä ja runsas määrä tutkittavia ilmiöitä. Ohjelma tukee tutkijoita luokittelemaan ja järjestelemään saatua dataa, sekä auttaa heitä muodostamaan suhteita saadun datan välillä. NVivon käyttäminen työkaluna analyysiä tehdessä vähentää inhimillisten virheiden syntymistä ja näin nostaa myös saatujen tulosten luotettavuutta. Tutkimuksessamme käytetään avointen kysymysten luokitteluun NVivo-ohjelmaa, sillä saamamme otanta on tutkielmaan nähden suuri. Ohjelman käyttö tekee

toiminnastamme nopeampaa ja luotettavampaa. Webropol-sivustolla oleva aineisto siirretään Word-tiedostona NVivo-ohjelmaan käsittelyä varten. Saadun aineiston redusointi, klusterointi ja abstrahointi teorialähtöisen sisällönanalyysin asettamassa raamissa suoritetaan ohjelmassa, jonka jälkeen tarkastellaan saatua dataa orientaatioiden ja ilmiöiden näkökulmasta. (QSR International 2022.)

5.4 Tutkimusaineiston kerääminen ja tutkimusjoukon kuvaaminen

Tutkielman aineistonkeruu toteutettiin Facebook-ryhmässä KANSALLISPUKU – FOLKDRÄKT. Ryhmä koostuu pääasiassa naisista, mutta mukana on myös miehiä ja muunsukupuolisia. Ryhmän todellista ikäjakaumaa on vaikea arvioida, mutta äänessä ovat niin teini-ikäiset, nuoret aikuiset, työikäiset kuin eläkeläisetkin. Ryhmä koostuu monenlaisista kansallispuvuista kiinnostuneista ihmisistä, eikä ryhmään päästäkseen tarvitse omistaa kansallispukua tai sen osia. Valittu Facebook-ryhmä toimii kansallispuvuista kiinnostuneiden henkilöiden kohtaustapaikkana. Julkaisujen teemoissa nousevat useasti esiin kyselyt pukujen alkuperistä, korjaustavoista ja käsityötekniikoista. Jäsenet esittelevät pukujaan ja neuvovat toisiaan niihin liittyvissä ongelmissa. Lisäksi ryhmän jäsenet koordinoivat tapaamisia Facebook-ryhmän ulkopuolella esimerkiksi kansallispukujen tuuletustapahtumissa. Ajoittain ryhmässä myydään, vinkataan myynnissä puvuista tai pukujen osista ja ilmaistaan ostohalukkuutta pukuihin tai niiden osiin.

Olemme asettaneet oletukseksi, että ryhmän kautta olemme tavoittaneet vastaajia, jotka ovat kiinnostuneita kansallispuvuista ja profiloituvat tutkielmassa kansallispuvun käyttäjiksi. Vaikka ryhmä ei ole julkinen, siinä tehdyt julkaisut näkyvät myös muille Facebook-sivuston käyttäjille. Tätä kautta on mahdollista, että ryhmään kuulumattomia henkilöitä on vastannut kyselyyn. Siitä huolimatta oletamme, että vastanneiden henkilöiden motivaatio osallistua tutkimukseen nousee heidän henkilökohtaisesta kiinnostuksestaan aiheeseen. Ryhmän jäsenmäärä on vaihdellut, mutta enimmäkseen nousujohteisesti. Kyselyn julkaisun aikaan, 18.-25.01.2021, jäsenmäärä oli noin 10 000 profiilia. Pro gradu -tutkielman aikaan jäsenmäärä on noussut lähes 16 000 jäseneseen.

Varsinainen aineiston keruuseen suunniteltu Webropol-lomake julkaistiin ryhmään tietosuojalomakkeen (Liite 3) kanssa, joka mahdollisti osallistujien perehtymisen tietosuojaan. Sekä julkaisussa, että itse kyselylomakkeessa tarjottiin vastaajille tiedot siitä, mikä taho aineistoa kerää sekä miksi aineistoa kerätään. Vastaajille tuotiin ilmi, että aineistoa voidaan

käyttää niin kandidaatin tutkielman kuin pro gradu -tutkielman aineistona. Vastaajille on ilmoitettu, että he voivat milloin tahansa halutessaan perua osallistumisensa tutkimukseen.

Vastaajilta ei ole kysytty tarpeetonta henkilökohtaista informaatiota, joista heidät voisi tunnistaa. Kyselyssä kartoitettiin vastaajien ikä ja sukupuoli, mutta kysymyksiin oli asetettu ”En halua vastata”- vaihtoehto henkilöille, jotka eivät halunneet tuoda näitä tietoja ilmi.

Yksittäisten henkilöiden tunnistaminen käsitellystä datasta ei ole mahdollista. On kuitenkin mahdollista, että raakadatasta vastanneen henkilön voi tunnistaa hänen antamiensa vastauksien perusteella. Tulemme kuitenkin huolehtimaan, että tutkielmassa ei tulla julkaisemaan sellaista dataa, joka voisi rikkoa vastaajan oikeuksia tai ilmaista hänen tietojaan eteenpäin.

5.5 Tutkimusasetelma

Tutkielma on toteutettu kyselynä Webropolissa. Tuomi ja Sarajärvi (2018) mainitsevat, että kyselyn ja haastattelun välillä ei aina ole selvää eroa, mutta kysely voidaan useimmiten mieltää menetelmäksi kerätä kvantitatiivista dataa esimerkiksi postitetun lomakkeen avulla. Kyselylomake koetaan sopivaksi aineistonkeruun tavaksi, kun halutaan ottaa selvää tutkittavien arvoista, mielipiteistä, asenteista ja kokemuksista. On hyödyllistä tuottaa ainakin osa datasta numeerisessa muodossa, jolloin vastauksia voidaan tutkia erilaisten skaalamittareiden eli summamuuttujien ja frekvenssijakaumien avulla. (Tähtinen ym. 2020, 25.) Koemme, että oma kyselymme tavoitteena on luoda kattavasti tietoa lomakekyselynä, jolla pystytään tutkimaan syväluotaavasti erilaisia ilmiöitä. Tällaisella kyselyllä kerätty aineisto on myös helppoa kvantifioida ja siitä voidaan etsiä ilmiöitä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 85–87.) Lomake sisälsi niin kvalitatiivista, kuin kvantitatiivista dataa kerääviä kysymyksiä sekä kaikilla osallistujilla oli mahdollisuus matalan kynnyksen keskusteluun tutkielman tekijöiden kanssa.

Kartoitimme halukkuutta osallistua tutkielmaamme enne varsinaisen aineiston keräämistä Webropol-pohjalle tehdyllä kyselyllä vuoden 2020 joulukuussa (Liite 1). Vastaushalukkuutta kartoittavaan kyselyyn saimme 13 ”Ehkä”-vastausta ja 90 ”Kyllä”-vastausta. Kieltäytyviä vastauksia emme saaneet yhtään. Totesimme ryhmän kiinnostuksen olevan riittävää kandidaatintutkielman toteuttamista varten tilanteessa, jossa kolmasosa vastanneista tulisi sitoutumaan lopullisen kyselylomakkeen täyttämiseen.

Aineistoin keruuseen suunnitellun lomakkeen toteutimme puolistrukturoituna kyselynä, joka sisälsi niin strukturoituja kuin avoimia kysymyksiä. Eskola ja Suoranta (2014) mainitsevat, että strukturoidulle kyselylle on tyypillistä, että kysymykset on muotoiltu kaikille vastaajille samalla tavalla. Strukturoiduille kysymyksille on ominaista asettaa vastaajille ennalta määrättyjä vastausvaihtoehtoja siinä missä avoimille kysymyksille on tyypillistä asettaa ainoastaan vastauksen teema. (Cohen ym. 2008, 321.) Webropol-kysely avattiin sivustolla ja jaettiin julkaisuna (Liite 2) KANSALLISPUKU – FOLKDRÄKT- ryhmään viikoksi tammikuussa 2021. Vastauksia kerääntyi viikossa 137 kappaletta, joista noin 100 kerääntyi ensimmäisen 12 tunnin aikana. Otos on tutkielmaan suuri, mutta koimme tarpeelliseksi pitää kyselyä auki riittävän pitkään, jotta otos on pätevä ja kaikki haluavat ehtivät vastata lomakkeeseen. Kysely oli auki tunnin, jonka jälkeen huomasimme joidenkin kysymyksien vastauskentän sallivan liian vähän merkkejä avoimeen vastaukseen. Vuorokauden jälkeen poistimme osasta tuunaamista koskevia kysymyksiä niiden pakollisuuden. Nämä kysymykset koskivat aiheita tuunaamiseen käytetyistä materiaaleista ja prosesseista.

5.6 Tutkimuksen etiikka

Eskola ja Suoranta (1998) painottavat, että tutkimuksen etiikassa tulee huolehtia, ettei tutkittaville koidu tutkimukseen osallistumisesta lyhyt tai pitkäkestoista haittaa. Tutkijan tulee kiinnittää huomiota siihen, miten tutkittavien yksityisyys ja tutkimuksen täysi luottamuksellisuus ylläpidetään sekä huolehditaan, ettei tutkittavia johdeta harhaan tutkimuksen aikana. He korostavat, että tutkimuksen aineistoa käsitellessä pääosassa ovat osallistujien anonymiteetin turvaaminen sekä eritoten aineiston luottamuksellinen käsittely.

Tutkimuseettisesti olemme ottaneet huomioon vastanneiden henkilöiden yksityisyyden suojan. Facebook-ryhmässä julkaistun kyselylomakkeen vastaaminen perustui vastaajan vapaaehtoisuuteen. Lomakkeeseen ei aseteltu kysymyksiä, joita emme tarvitseet aineistoomme. Kysyimme kuitenkin vastaajien ikää ja sukupuolta, jotta voimme selvittää, millaiset henkilöt käyttävät kansallispukua. Annoimme vastaajille myös mahdollisuuden olla vastaamatta näihin kysymyksiin, jos he kokivat tiedon liian henkilökohtaiseksi.

Tutkimuksessa, joka perustuu kanssakäymiseen tutkittavien kanssa, on avainasemassa tutkittavien vapaaehtoisuus osallistua tutkimukseen. Todellinen vapaaehtoinen osallistuminen on mahdollista vain tapauksessa, jossa tutkittava saa riittävästi selkokieleistä tietoa tutkimuksesta. Tällaisia tietoja ovat muun muassa tutkimuksen tarkoitus, toteuttajat ja

kerättävän tiedon käyttötarkoitus. (Kuula 2011, 61.) Kyselylomake julkaistiin Facebook-ryhmässä tietosuojalomakkeen kanssa, joka oli liitetty docs-tiedostona julkaisuun. Lisäksi ennen aineiston varsinaista keruuta pyrimme kartoittamaan ryhmän halukkuutta osallistua tutkimukseen tekemällä alustavan kyselyn. Myös tämä alustavan kyselyn kohdalla mainitsimme, että emme tule kysymään tai keräämään muuta tietoa, kuin Kyllä- ja Ei-vastausten numeraalisen määrän.

Verkossa kerättyyn aineistoon liittyvät omat eettiset hyötynsä ja haittansa.

Verkkolomakkeiden käyttö aineiston hankinnassa on yleistynyt viime vuosien aikana, mutta on huomioitavaa, että niiden oikea käyttö ja jälkianalysointi vaatii ohjelmointitaitoja. Yleensä verkkolomakkeella saadaan suurempia vastausprosentteja, kuin postissa lähetetyillä perinteisillä lomakkeilla. Toisaalta huomattavana haittana on myös lomakkeen käyttövapaus. Teoriassa on mahdollista, että kohdennuksesta huolimatta asetettu lomake asettuu vapaasti saataville verkossa. Tämä voi aiheuttaa väärentymiä asetettuun otokseen. (Kuula 2011, 174.) Asetimme kyselymme Facebook-ryhmän sisälle, joka ei ole julkinen. Tällä pyrimme vähentämään lomakkeen mahdollista leviämistä verkkoon. On kuitenkin mahdollista, että lomakkeen linkki on kopioitu myös ryhmän ulkopuolelle.

Facebook-kyselyssä kerättyä dataa on säilytetty ja säilytetään tutkielman valmistumisen ajan Webropol-sivuston datapankissa. Aineiston käsittelyn aikana aineistoa tullaan säilyttämään myös yliopiston tallennuspalveluissa sekä aineiston analysointiin tarkoitetuissa ohjelmistoissa. Mainittuja aineistoja ei säilytetä pitkäaikaisessa taltiointissa tutkijoiden omilla tietokoneilla, vaan tämä tapahtuu Webropol-sivustolla ja yliopiston omissa tietokannoissa. Yliopiston tallennuspalvelut huolehtivat automaattisesti tietoturvasta ja varmuuskopioinnista, jolloin aineisto säilyy eheänä. Tietosuojalomakkeessa ilmoitetun mukaan tutkielman toteutumisen jälkeen aineistot tuhoataan. Mahdolliset fyysiseen tarkasteluun tuotetut vastauslomakkeet tuhoataan heti aineiston analysoinnin jälkeen luotettavin menetelmin. Kaikki digitaalisessa muodossa olevat aineistot ja niiden mahdolliset kopiot poistetaan kaikista yliopiston tietokannoista sekä alustoista, joilla niitä on käsitelty.

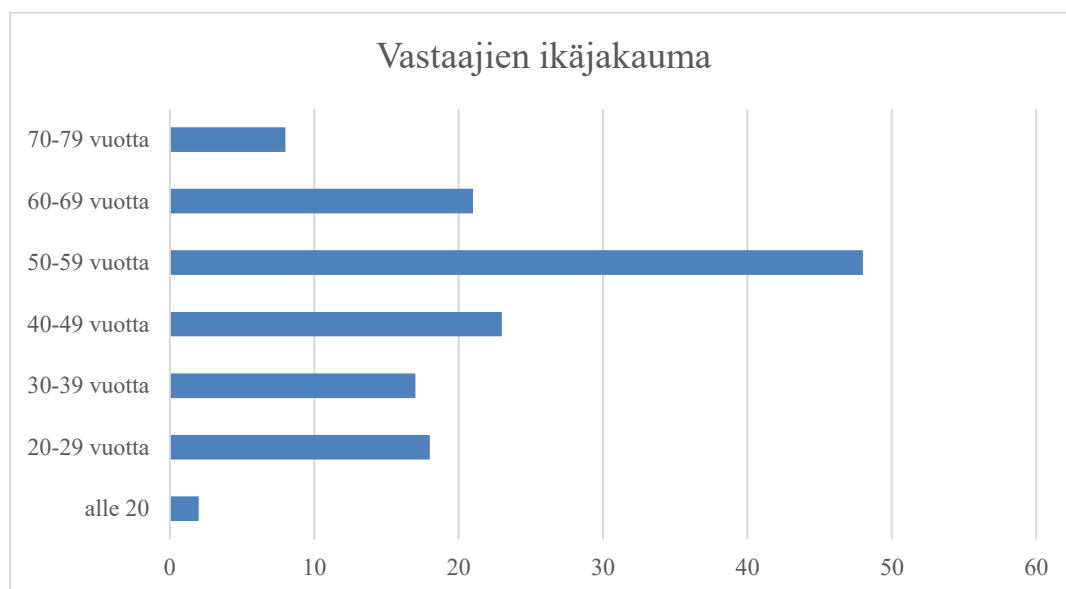
6 Kansallispuvun käyttäjäprofiili 2020-luvulla

Tutkimuksessamme kartoitettiin kansallispuvun käyttäjien profiilia 2020-luvulla. Pukujen käyttäjäkuntaa kartoitettiin asettamalla kyselyyn määrälliset kysymykset koskien vastaajien ikää ja sukupuolijakaumaa. Seuraavaksi esitellään näiden tuloksien mukainen profilointi kansallispuvukujen käyttäjäkunnasta tutkimuksessamme.

Aineistosta nousi esille, että suurin osa kyselyyn vastanneista oli naisia (n=133). Vain muutama vastaaja oli mies (n=2) tai ei halunnut määrittää sukupuoltaan (n=2). Voidaan siis määrittää, että tässä tutkimuksessa kansallispuvukujen käyttäjäkunnasta suurin osa on henkilöitä, jotka määrittelevät sukupuolensa naiseksi. Tuloksista voitiin nostaa esille, että vastaajien ikäjakauma myötäili löyhästi normaalijakaumaa, jonka piikki oli ikävuosissa 50-59. Vastaajien ikähaarukoiden esiintymisjärjestys oli seuraava: 50-59 vuotta (n=48), 40-49 vuotta (n=23), 60-69 vuotta (n=21), 20-29 vuotta (n=18), 20-39 vuotta (n=17), 70-79 vuotta (n=8) ja alle 20 vuotta (n=2). Prosentuaalisesti yllättävä määrä vastaajista kyselyssämme oli nuoria sekä nuoria aikuisia, kun otetaan huomioon kansallispuvukuilmiön luonne.

Kansallispuvukujen on voitu olettaa vetävän puolensa ensisijaisesti vanhempia ikäluokkia.

Aineistosta nousee kuitenkin esille, että kiinnostusta ja harrastuneisuutta kansallispuvuihin 2020-luvulla löytyy myös nuoremmista ikäluokista.

Kuvio 2. Kansallispuvun käyttäjien ikäjakauma.

Kysely julkaistiin KANSALLISPUKU - FOLKDRÄKT Facebook-ryhmässä, josta rakensimme käyttäjäkunnan profiilia kartoittamalla, millä motivaatiopohjalla ryhmän jäsenet

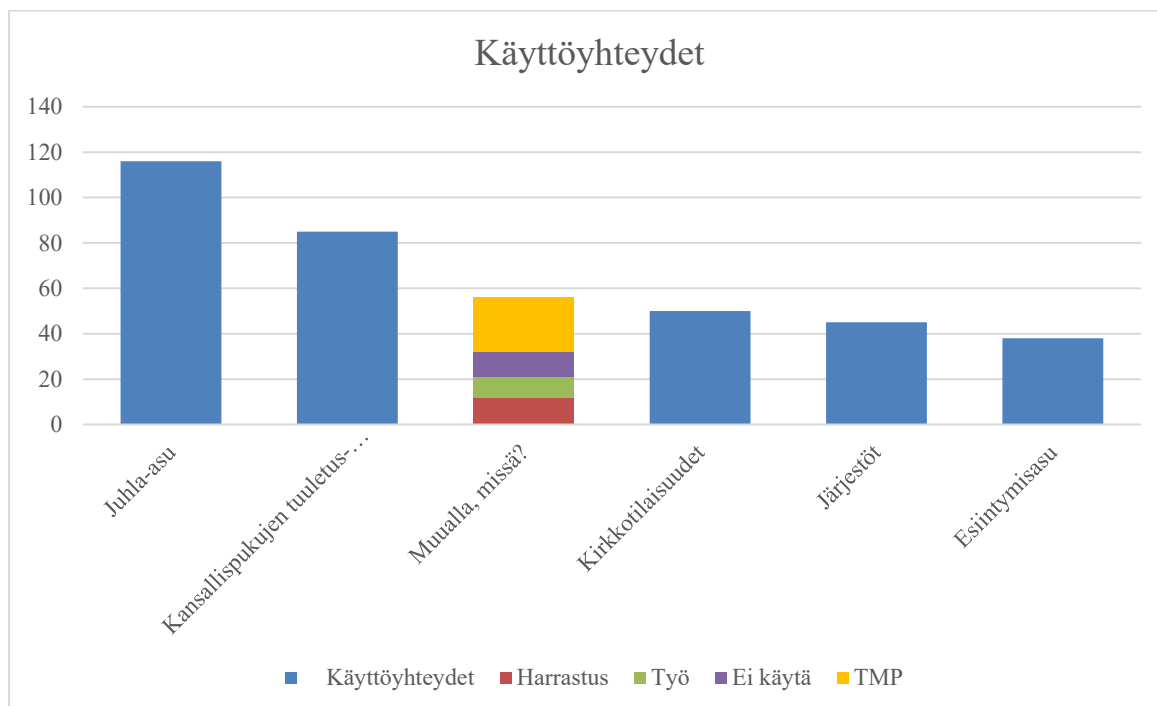
ovat päätyneet ryhmään. Näin pystyimme kartoittamaan monivalintakysymyksellä oman otoksemme näkemyksiä ja motivaatioita koskien kansallispukuja sekä kansallispukuilmiöitä. Tässä kysymyksessä olimme asettaneet valmiit vastausvaihtoehdot sekä avoimen vastauskentän kategorian ulkopuolisille syyille. Aineistosta selvisi, että suurin osa vastaajista oli valinnut liittymisen syyksi yleisen kiinnostuksen kansallispukuihin (n=120). Seuraavaksi esiintyneimmät kategoriat olivat kiinnostus käsitöihin (n=41) sekä historiaan (n=37). Käsiyöharrastus (n=28) sekä tavoite myydä tai ostaa (n=19) olivat myös esillä vastauksissa. Lisäksi avoimesta vastauskentästä ”Muu syy, mikä?” (n=15) löydettiin syiksi kansallispukuihin liittyvä työ, kansantanssi tai -kuoroharrastus sekä samanhenkisen yhteisön löytäminen sosiaalisen median alustalta. Aineistosta voidaan siis rakentaa päätelmä, että suurin osa vastaajista on päätenyt ryhmään puhtaasta kiinnostuksesta kansallispukuihin sekä kiinnostuksesta käsitöihin ja historiaan. Aineisto toi esille monien vastaajien hakeutuneen ryhmään käsiyöharrastuksen siivittämänä, joka nivoutuu kansallispukuilmiöön tiukasti. Lisäksi osa vastaajista oli tuonut esille tavoitteen myydä tai ostaa kansallispukuja sekä niiden osia, harrastavansa kansantanssia tai työskentelevänsä kansallispukujen parissa. Yhteenvetona voidaankin todeta tämän tutkimuksen otoksen sisältävän henkilöitä, joiden useimmin esiintyneitä kiinnostuksen aloja ovat kansallispuvut, käsityöt sekä historia.

Lisäksi halusimme kartoittaa, kuinka monilla kyselyyn vastanneista on omistuksessaan kansallispuku tai sen osia sekä kartoittaa sellaisten vastaajien määrä, joilla ei ole pukua tai sen osia. Aineistostamme nousi ilmi, että suurimmalla osalla vastaajistamme oli omistuksessaan kansallispuku (n=127) ja vähän alle puolella vastaajista oli omistuksessaan kansallispuvun osia (n=60). Vain pieni määrä vastaajista (n=4) kertoi, etteivät omista pukua tai sen osia. Saadun datan kautta voimmekin todeta, että suurella osalla otoksestamme on hallussaan kokonainen kansallispuku tai ainakin sen osia. 2020-luvun kansallispuvun käyttäjälle on siis yleistä, että kansallispukuharrastus konkretisoituu fyysisesti ja pukua käyttäen.

Kartoittaessamme, millainen on kansallispuvun käyttäjien profiili 2020-luvulla, halusimme kiinnittää huomiota harrastajien ikäjakaumaan. Saadun aineiston perusteella voimme profiloida otoksemme ikäskaalaltaan laajaksi sekä naisvoittoiseksi, jonka suurimmat ikäluokat sijoittuivat ikävuosiltaan 40–59 välille. Aineistoon vastanneen otoksen ikäjakauma myötäili löyhästi normaalijakaumaa, jonka poikkeuksena olivat suuremmat esiintyvyydet ikäluokissa 50–59 ja 20–29 vuotta. Huomioitavaa on, että ikäluokka 50–59 vuotta kattaa lähes kolmanneksen otoksen vastaajista. Aineistoon vastanneet olivat ohjautuneet sosiaalisen

median alustalle erilaisista motivaatiopohjista, mutta yleisimmät yhdistävät kiinnostusalat olivat kansallispuvut, käsityöharrastus ja kiinnostus käsitöihin sekä kiinnostus historiaan. Lisäksi aineistomme toi esille, että lähes kaikilla vastaajilla oli itsellään omistuksessa kansallispuku ja sen osia tai vain jompaa kumpaa. Saadun aineiston pohjalta voidaankin luoda olettautua siitä, että 2020-luvun kansallispuvun käyttäjäkunta omaa paljon yhteisiä mielenkiinnonkohteita ja orientoitumista kansallispukuilmiötä kohtaan, vaikka ikäjakauma on skaalaltaan laaja. Tässä nousee todennäköisesti esille myös tuloksista noussut tarve löytää ympärilleen samanhenkisiä harrastajia sosiaalisen median alustalta kansallisella tasolla.

Tavoitteenamme oli kartoittaa, missä kansallispukua ja sen osia käytetään 2020-luvulla erilaisten käyttäjien keskuudessa. Kysymys 14 oli aseteltuna monivalinnaksi, jossa oli aseteltuna myös vapaa vastaus ”Muualla, missä?”, jos kategorioidut vaihtoehdot eivät sopineet vastaajan käyttöyhteyksiin. Aineistosta nousi esiin, että suurin osa vastaajista (n=116), kertoi käyttävänsä pukua juhla-asuna. Toiseksi suurin (n=85) käyttöyhteys puvuille oli kansallispukujen tuuletustapahtumat. Aineistosta kolmanneksi suurimmaksi (n=56) käyttöyhteyuskategoriaksi nousi ”Muualla, missä?” avoin vastauskenttä, jossa nousivat esiin seuraavat käyttöympäristöt: arkivaate ja TMP-käyttö (n=24), erilaiset harrastukset (n=12) ja työ (n=9). Kategoriassa oli myös 11 vastausta, joita ei pystytty kategorioimaan käytön alaisiin kategorioihin, sillä ne ilmaisivat, että pukua tai sen osia ei käytetä tai vastaajalla ei ole pukua. Näissä vastaajien avoimissa vastauksissa suurimmaksi kategoriaksi nousivat kansallispuvun osien käyttö arkipukeutumisessa sekä pukeutuminen pukuun harrastuksen takia. Aineiston perusteella voimme todeta, että kansallispukujen ja niiden osien käyttö arkivaatteena on yleistä saamamme otoksen keskuudessa. Lisäksi valmiiksi asetetuista kategorisoinneista kirkkotilaisuuksissa pukua käytti lähes kolmannes (n=50), järjestöjen tapahtumissa hieman pienempi osa (n=45) vastaajista sekä esiintymisasuna pukua käytti useampi (n=38) vastaajista.

Kuvio 3. Kansallispuvun käyttöyhteydet.

Saadun aineiston pohjalta voidaan luoda oletus siitä, että suosituimmat käyttöyhteydet kansallispuvuille 2020-luvulla otoksemme keskuudessa ovat erilaiset juhlatilaisuudet, kansallispuukujen tuuletustapahtumat sekä kirkkotilaisuudet. Avoimesta vastausvaihtoehdosta voitiin kategorioida selkeästi hallitsevimmaksi käyttöyhteydeksi kansallispuukujen ja niiden osien arki ja TMP-käyttö (n=24). Huomionarvoista on, että kansallispuukujen arkinen käyttö nousi selkeästi omaksi käyttöyhteydekseen muiden ennalta asetettujen käyttöyhteyksien rinnalle. Lisäksi 2000-luvulla ovat yleistyneet niin kutsutut kansallispuukujen tuuletustapahtumat, joiden kantavana ideana on vain päästä käyttämään pukuja muiden samanhenkisten harrastajien kanssa. Saadun aineiston perusteella nämä tapahtumat ovat erityisen suosittuja 2020-luvun käyttäjien keskuudessa ja voidaankin profiloida erityisen tärkeäksi käyttöyhteydeksi kansallispuvuille. Saaduista tuloksista voidaan siis todeta, että tyypillinen keskiverto kansallispuvun käyttäjä 2020-luvulla on aikuinen nainen, joka on kiinnostunut kansallispuvuista, käsitöistä ja historiasta sekä käyttää pukuaan useimmiten juhlatilaisuuksissa ja kansallispuukujen tuuletustapahtumissa.

7 Kansallispuvun merkitykset käyttäjälleen 2020-luvulla

7.1 Perinneorientaatio

Tutkimuksemme ensimmäisen tutkimuskysymyksen tavoitteena oli luoda laajempi katsaus siihen, millaisia merkityksiä kansallispuku ilmentää erilaisille käyttäjilleen 2020-luvulla.

Kartoitimme kansallispuvujen ja kansallispukuilmiön merkityksiä vastaajille avoimilla kysymyksillä, joiden tavoitteena oli saada laaja-alainen käsitys otoksestamme.

Kansallispuvujen merkityksiä käsittelevät kysymykset kategorioitiin teorialähtöisellä sisällönanalyysillä käyttäen auktoriteettina Rönkön (2011) asettamaa orientaatioluokittelua. Rönkön orientaatiot ovat perinne-, taito-, tuote- ja ilmaisuorientaatio, joiden lisäksi olimme avoimia aineistosta löytyville muille orientaatioita. Seuraavaksi nostamme esiin aineistosta löytyneet merkitykset kansallispuvuille tarkastelemalla kahden avoimen kysymyksen vastauksia orientaatioittain. Nämä kysymykset olivat: 9. ”Mitä kansallispuku merkitsee sinulle?” ja 10. ”Merkitseekö jokin tietty omistamasi puku jotain erityistä sinulle?”.

Kysymyksiin saadut vastaukset olivat hyvin paljon linjassa toistensa kanssa, joten koemme perustelluksi esitellä niistä nousseet tulokset yhdessä.

Kysyttäessä kansallispuvujen merkityksistä aineistosta nousi eteen vahvasti perinneorientoitunut näkökulma kansallispukuihin. Perinneorientaatioon olemme sisällyttäneet kaikki ilmaukset, jotka ilmentävät suomalaisuutta ja suomalaisia perinteitä, sukujuuria ja kotikuntaa sekä kiinnostusta historiaan ja historialliseen käsityöperinteeseen. Kategorioimme perinneorientaatioon vastaukset seuraavan taulukon mukaisesti

Taulukko 3. Perinneorientaation luokittelu.

Alkuperäinen ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Orientaatio
<i>Mielestäni kuitenkin jokainen kansallispuke edustaa rohkeutta ja kotimaisuutta.</i>	Kotimaisuuden painottaminen kansallispuvun kautta	Kotimaisuus ja suomalaisuus	Perinneorientaatio - suomalaisuus
<i>Puvut ovat niin hienoja ja ne ovat osa historiaa ja minulle on tärkeää, että niiden mukana tulevat käsityötaidot eivät katoa.</i>	Kansallispuvun yhteys historiaan ja kansallispuvujen vaatimiin perinteisiin käsityötaitoihin	Kansallispuke historian ilmaisijana ja käsityötaitojen kuljettajana	Perinneorientaatio - käsityöperinne

Huomattava osa vastaajista (Mitä kansallispuke merkitsee sinulle? n=98, Merkitseekö jokin tietty omistamasi puke jotain erityistä sinulle? n=81) kertoi kansallispuvun merkitsevän heille perinteitä ja niiden jatkumista. Vastaajien kertomuksista nousi esiin halu tunnustaa omia sukujuuria sekä suomalaista perinnettä. Aineisto ilmensi, että vastaajille oli erityisen tärkeää kokea itsensä suomalaisiksi ja tapaa olla osa kansamme historiaa sekä nykypäivää, olla siis osa omanlaistaan elävää perinnettä. Perinneorientaatioon luokitelluissa vastauksissa tuli esiin vahvasti kansallispuvun merkitys ilmentämässä suomalaista asennetta ja elämäntapaa läpi historian: sisua ja periksiantamattomuutta kylmässä pohjolassa, jossa elämä on ollut haastavaa. Vastaajat mainitsivat useasti kokevansa kansallispuvun kautta yhteyttä omaan sukuunsa, juuriinsa ja niiden arvostusta. Puvulla oli usein myös merkitys linkkinä alueisiin ja elämäntilanteisiin. Vastaajat mainitsivat toistuvasti omistavansa syntymäkuntansa tai suvulleen merkityksekkään paikkakunnan puven, vaikkeivat itse asuisi alueella. Kaiken kaikkiaan kansallispuke koettiin juurien ja kansanperinteen konkreettiseksi ilmentäjäksi.

Perinteitä, mutta ei liian vahvasti tai nihilistisesti niuhottaen, vaan huumorilla ja rakkaudella.

Kansallispuke merkitsee minulle kotia. Molemmat kokonaiset pukuni ovat isoäitieni perintöä, joten koen kuuluvuutta kumpaankin isoäitiini pukujen kautta. He ovat aikoinaan valinneet pukunsa miellyttävyyden mukaan, ei kotiseudun.

Vastaajat mainitsivat myös yhteenkuuluvuuden tunteen menneisiin sukupolviin ja kunnioituksen omia esiäiteihinsä ja heidän taitoihinsa. Käsityöperinne mainittiin useasti: halu ylläpitää menneiden sukupolvien taitoja sekä siirtää niitä tuleville sukupolville.

Teollistuneessa maailmassa perinteiset käsityötaidot koettiin harvinaistuviksi ja monet vastaajat antoivat arvoa näiden perinteisten tuottamisen tapojen säilymiselle. Kyseessä siis ei ole vain tiettyjen tietojen ja taitojen oppiminen vaan tietynlaisen historiallisen kädenjäljen ja käsityksen säilyminen osana kansamme kehitystä sekä tulevaisuutta. Vastauksissa nousi myös esille perinteistä ja historiasta nouseva voimaantumisen tunne, joka kanavoitui puvun kautta konkreettisesti tunteeksi.

Kansallispuke merkitsee minulle esiäitieni käsityöperinteen kunnioittamista, pitkän historiallisen jatkumon osana olemista. Se on juhlapuku ja itsessään arvokas osa kulttuuriamme. Arvostan kaikkea muutakin vanhaa ja perinteikästä.

Kotiseutuylpeyttä, oman käsityötaidon briljeerausta, moniaistista estetiikkaa, historian elävöitystä. Se merkitsee kulttuurin ylläpitoa, naiseuden voimaa. Puku antaa ylpeyttä ja voimaa.

Aineiston valossa kansallispuvun merkitys ilmentämässä perinnettä on hyvin vahva ja henkilökohtaisesti latautunut. Vastauksissa esiin nousivat hyvin henkilökohtaiset tarinat, jotka tulivat konkreettiseen ja fyysiseen muotoon kansallispuvun kautta. On huomioitavaa, että objektiivisesti tarkkaileva henkilö saattaa nähdä kansallispuvun ilmentämässä tietynlaista kansanperinnettä ja historiaa, mutta käyttäjälleen tämä kokemus on aina hyvin subjektiivinen ja useasti henkilökohtaisesti latautunut. Puvuilla on perinteen silmissä käyttäjäkohtainen tarina ja niitä kannetaan asianmukaisella ylpeydellä sekä kunnioituksella.

7.2 Tuoteorientaatio

Aineistosta nousi esiin kansallispuke merkityksenantajana käsityötaidoille (Mitä kansallispuke merkitsee sinulle? n=63, Merkitseekö jokin tietty puku jotain erityistä sinulle? n=50). Tuoteorientaatioon olemme kategorioineet vastaukset, joiden ilmauksissa kävi ilmi omien tai jonkun muun käsityötaitojen arvostaminen sekä ihailu, käsityötaidon säilyminen ja oppiminen sekä kansallispuke taidon oppimisen välineenä. Kategorioimme tuoteorientaatioissa vastaukset seuraavan taulukon mukaisesti.

Taulukko 4. Tuoteorientaation luokittelu.

Alkuperäinen ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Orientaatio
<i>Se on ennen kaikkea arvokas ja merkityksiä kantava juhlavaate. Vaikka en itse osaa tehdä juuri mitään käsitöitä, arvostan valtavasti ihmisiä, jotka osaavat käsityötaitoja -ja tekniikoita, joita kansallispuvun valmistaminen vaatii. Minusta se on avaruustieteeseen tai ydinfysiikkaan verrattavissa oleva taito.</i>	Käsitöiden ja käsityötaidon arvostus osana kansallispuvujen valmistamista	Käsityötaidot	Tuoteorientaatio - käsityötaidot
<i>Puvut ovat kauniita ja sopivat moneen tilanteeseen. Kaavoitukset asujen osissa ovat nerokkaat: Pukujen kaavoilla olen tehnyt käyttöni mukavat ja istuvat työasut, joita käytän vaihtelevasti päivittäin työssäni käsityön opettajana. Hame ei kiristä, liivi korostaa naisellisia muotoja, pusero on hengittävä.</i>	Kansallispuvun esteettisten ja käytännöllisten ominaisuuksien: istuvuuden, materiaalien ja kauniin ulkonäön arvostaminen	Kansallispuvun esteettiset ja käytännölliset ominaisuudet	Perinneorientaatio - estetiikka

Kansallispuvu merkitsi vastaajille käsityötaitojen ylläpitämistä ja niiden ihailua. Vastaajista nousivat esiin henkilöt, jotka kokivat kansallispuvun ilmentävän heidän omia käsityötaitojaan. Kansallispuvu oli siis omanlaisensa henkilökohtainen taidonnäyte ja dokumentaatio omasta osaamisesta. Lisäksi mainittiin, että kansallispuvuharrastus on opettanut uusia käsityötaitoja vastaajille. Kansallispuvulla on siis ollut merkitys myös taitojen kehittämisessä. Monesti käsityötaitojen arvostus saattoi nivoutua siihen, että vastaajalle läheinen ihminen on valmistanut puvun tai sen osia, jolloin kunnioitus ja merkitys pukuun löytyy läheisen ihmisen taidoista. Lisäksi vastaajista löytyy henkilöitä, jotka eivät kokeneet itseään käsityöharrastajiksi, mutta arvostivat silti suuresti pukuihin liittyvää käsityöläisyyttä ja tietotaitopohjaa. Nämä henkilöt kertoivat usein, etteivät ole valmistanneet mitään itse, mutta arvostavat sitäkin suuremmin muiden tekemää työtä. Kansallispuvu nähtiin monien erilaisten

taitojen ilmentäjänä kenkien valmistuksesta ja kudonnasta korusepän työhön. Lisäksi kansallispuvulle annettiin merkitystä sellaisten käsityötaitojen ylläpitäjänä ja kuljettajana, jotka ovat vaarassa unohtua. Kaiken kaikkiaan taito-orientaatio ilmentyi vastauksissa useasti ja kansallispukujen koetaan olevan käsityötaitojen aarreaitta sekä fyysinen dokumentti monenlaisista kädentaidoista.

Kysymys on historiasta ja esiäitien taitojen ihailusta. Kansallispuvun materiaali on yleensä hyvälaatuista villaa. Kysymys on myös ekologisesta ratkaisusta. Käytän kansallispukujen hameita normaaleina arkivaatteina. Ne ovat kestäviä ja laadukkaita eikä tarvitse välittää muodin vaihteluista. Osaan korjata niitä itse. Olen oppinut kädentaitoja nimenomaan kansallispukuharrastuksen myötä. Tiedän miten hameet ja käyttämäni pukujen liivit laitetaan kokoon. Nerokkaita ratkaisuja. Hameita voi helposti suurentaa tai pienentää uudelleen laskostamalla.

Kansallispuku merkitsee minulle esiäitieni käsityöperinteen kunnioittamista, pitkän historiallisen jatkumon osana olemista.

Tuoteorientaatiota tarkastellessa vastauksista nousi esille kansallispuvun esteettiset ja käytännölliset ominaisuudet (Mitä kansallispuku merkitsee sinulle? n=41, Merkitseekö jokin tietty puku jotain erityistä sinulle? n=33). Vastaajat kokivat kansallispuvun esteettisesti kauniiksi ja omaa vartaloa imartelevaksi. Oma puku on ommeltu omien mittojen mukaan tai korjattu sopimaan juuri omalle vartalolle, jolloin istuvuus näyttelee suurta roolia kansallispuvun ulkonäössä. Merkitystä annettiin puvun muodolle, värille sekä kauniille asusteille. Ensisijaisesti kansallispuku koettiin äärimmäisen kauniiksi vaatteeksi, joka on perinteinen ja ajaton vaate. Lisäksi aineistosta nousi esiin kansallispuvun käytännölliset ominaisuudet. Materiaalit ja valmistustavat koettiin laadukkaiksi ja ajan hammasta kestäviksi. Kansallispukujen materiaalit koetaan käytössä hyviksi: käyttömukavuudeltaan optimaalisiksi ja kestäviksi. Mainittavaa on, että vastaajat nostivat esille sen, kuinka kansallispuvut ovat myös ekologisia ja kestävästä kehitystä tukevia vaatteita. Niissä tiivistyy kestävä kulutuksen ydinasiat ja arvostus materiaaleja kohtaan.

Naisen osa on aiempina vuosisatoina ollut rajattu ja usein ulkopuolelta määritelty, mutta siitä huolimatta pukeutumisella on pyritty ilmaisemaan itseään. Etsitty kauneutta, pukevuutta ja näyttävyyttä. Ihailen kansallispuvun yksityiskohtia ja toisaalta sitä olemisen helppoutta ja vapautta mikä pukuun pukeutuessa on. Laajat helmat on ihanat. Puku kaikessa

näyttävyydessään ja kauneudessaan on käytännöllinen ja vapauttaa monista nykyajan naisen rajoista, jotka muodostuu paljolti ulkonäköpaineista.

7.3 Ilmaisorientaatio

Ilmaisorientaation kohdalla vastauksista nousee esille tapa ilmaista omaa identiteettiään ja parhaita puoliaan (Mitä kansallispuke merkitsee sinulle? n=19, Merkitseekö jokin tietty puku jotain erityistä sinulle? n=6). Ilmaisorientaatioon kategorisoimme kaikki ilmaisut, joissa esitettiin kansallispuvun ilmaisevan kuuluvuutta ja halua ilmaista itseään alueellisesti tai historiallisesti sekä sellaiset ilmaisut, joissa ilmenivät identiteetin, kauneuden, itsevarmuuden ja naiseuden tunteet. Kategorioimme ilmaisorientaatiossa ilmaisut seuraavan taulukon mukaisesti.

Taulukko 5. Ilmaisorientaation luokittelu.

Alkuperäinen ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Orientaatio
<i>Kansallispukuun pukeutuessa ryhti suoristuu, tulee juhlava olo ja tunnen itseni kauniiksi.</i>	Kansallispuvun kautta itsensä itsevarmaksi ja kauniiksi tunteminen	Kauneuden ja itsevarmuuden tunne	Ilmaisorientaatio - kauneus ja itsevarmuus
<i>Puku päällä oloni on juhlava, naisellinen ja tunnen kuuluvani johonkin suurempaan naisten elämän jatkumoon.</i>	Kansallispuvun kautta itsensä tunteminen naiselliseksi ja osaksi naisten elämää	Naisellisuuden ja osallisuuden tunne	Perinneorientaatio - naisellisuus ja naiseus

Kansallispuke päällä haluttiin ilmaista omaa kuuluvuutta alueellisesti tai historiallisesti. Puke päällä haluttiin ilmaista omaa kansallista identiteettiä ja minuutta. Lisäksi vastaajat kertoivat kansallispuke päälle tuntevansa itsensä kauniiksi ja voimaantuneeksi. Kansallispuke pukeutumisen koettiin nostavan omaa itsetuntoa ja rohkeutta. Ennen kaikkea vastaajat kokivat kansallispuvun tuottavan heille tunteen naiseudesta ja sen tuomasta voimakkaasta kauneudesta. Kansallispuvun voidaan siis otoksemme perusteella kertoa ilmaisevan identiteettiä, kauneutta, itsevarmuutta ja naiseuden voimaa.

Kun pukee kansallispuvun päällensä, niin arkikin muuttuu juhlaksi.

Se on voimavaate ja sen osia käyttäessä itsetunto kohoaa ja ylpeys omasta identiteetistä. Ihailen pukujen väriloistoa sekä taidokkaita leikkauksia sekä pukuihin liittyvät tarinat ovat kiehtovia.

7.4 Uudet orientaatiot: Juhlapuku- sekä harrastus- ja työorientaatio

Rönkön (2011) orientaatioiden lisäksi aineistosta nousivat esiin seuraavat luokat, jotka nostimme omiksi luokituksikseen alkuperäisen auktoriteetin rinnalle: juhlapukuorientaatio sekä harrastus- ja työorientaatio. Harrastus ja työorientaatiossa (Mitä kansallispuku merkitsee sinulle? n=16, Merkitseekö jokin tietty puku jotain erityistä sinulle? n=4) aineistosta ilmeni kansallispuvun merkitys käyttäjilleen näissä ympäristöissä. Harrastus- ja työorientaation kategorisoitiin sellaiset ilmaukset, jossa ilmaistaan kansallispuvun merkitys näissä ympäristöissä.

Taulukko 6. Harrastus- ja työorientaation luokittelu.

Alkuperäinen ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Orientaatio
<i>Kansallispuku on minulle harrastus ja osa työtä. Käytän pukuja usein vanhainkodin juhlissa, tapahtumissa ja ryhmätoiminnoissa.</i>	Kansallispuvun merkitys työn sekä harrastuksen välineenä monissa eri ympäristöissä	Kansallispuku työn ja harrastuksen välineenä	Harrastus- ja työorientaatio - harrastus ja työ

Kansallispuku koettiin merkityksekkääksi vaatteeksi kansantanssi- ja kuoroharrastuksessa, jolloin kansallispuku sai oman merkityksensä harrastuksen välineenä. Näiden harrastuksien lisäksi mainittiin muita harrastuksia, kuten valokuvaus ja käsityöt. Lisäksi kansallispukua käytettiin erilaisissa töissä, joille oli ominaista perinteikäs pukeutuminen tai tietynlaisen esteettisen olemuksen vahvistaminen. Tällaisissa tapauksissa kansallispuku sai merkityksen työvälineenä.

Juhlapuku limittyy osittain tuoteorientaation kuvauksen kanssa, mutta aineiston tarkemman tutkimisen myötä päätimme irrottaa kansallispuvun juhlaikäytön omaksi orientaatiokseen, sillä juhlapukeutumisen merkitys nousi aineistosta esiin toistuvasti. Tämä orientaatio oli ainoa, jossa kahden kysymyksen arvot erosivat toisistaan (Mitä kansallispuku merkitsee sinulle? n=39, Merkitseekö jokin tietty puku jotain erityistä sinulle? n=2). Tämän aineiston pohjalta

voidaan siis ehdottaa, että kansallispuvulle annetaan yleisesti suuri merkitys juhlapukuna, mutta yksittäisen puvun merkitys ei kiinnity juhlaikäyttöön vaan käyttäjän muihin subjektiivisiin kokemuksiin puvusta. Juhlapukuorientaatioon kategorisoimme kaikki vastaukset, joissa ilmaistiin kansallispuvun merkitys juhlavaatteena. Kategorisointi tehtiin seuraavaan taulukon mukaan.

Taulukko 7. Juhlapukuorientaation luokittelu.

Alkuperäinen ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Orientaatio
<i>Kansallispuku on juhlavaate, jonka käyttöarvo säilyy ja on aina juhlapuku valmiina. Ei tarvitse joka juhlaan hankkia erikseen vaatetta.</i>	Kansallispuvun merkitys ajattomana sekä käytännöllisenä juhlavaatteena	Kansallispuku juhlavaatteena	Juhlapukuorientaatio - ajaton ja arvokas juhlapuku

Aineistosta nousi esiin vastaajien antama merkitys kansallispuvulle kauniina ja ajattomana juhlavaatteena, jossa tiivistyy arvokkuus ja perinteisyys. Vastaajat kertoivat puvun sopivan moneen juhlaan ja olevan näin hyvin joustava: mihin tahansa pukeutumisetikettiin sopiva. Kansallispukenä oli merkitys sellaisena juhlapukuna, jota on käytetty elämän tärkeinä päivinä, kuten ristiäisissä, häissä ja hautajaisissa. Kaiken kaikkiaan kansallispuku nähtiin ajattomana ja arvokkaana juhlavaatteena, joka on sopiva moneen juhlaan.

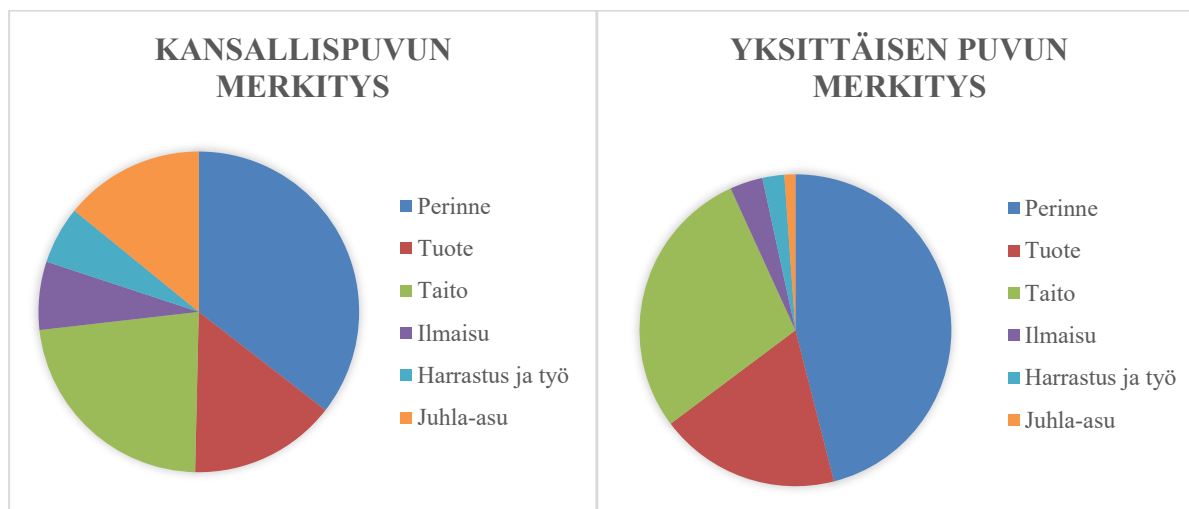
Halusin kansallispuvun hääpuvukseni, joten lainasin sen. vähitellen aloin haluta omaakin pukua, joten tein sen kansalaisopistossa entisen käsityönopeettajani johdolla. Nykyään pidän pukua aina, kun on vähänkin juhlavampi tilaisuus.

7.5 Kansallispuvun monet merkitykset

Kansallispuvulla on käyttäjälleen useasti enemmän merkityksiä, kuin yksi. Tämän aineiston valossa, kansallispuku ei ole vain kaunis vaate. Kansallispuku rakentaa monia merkityksiä, sillä kyseessä on varsin erityinen merkityksen kantaja suomalaisessa kulttuurissa.

Kansallispukenä ei voi lokeroida yhteen merkitykseen, sillä puvun merkitys rakentuu hyvin henkilökohtaisesti jokaisen käyttäjän kohdalla. Huomionarvoista on, että tietty puku voi olla merkityksellinen ilmaistessaan perinnettä, ilmaisua ja taitoja. Toinen puku saattaa olla

merkityksellinen harrastuksen ja työn väline sekä yksinkertaisesti käyttäjän makuun sopiva kaunis asukokonaisuus.

Kuvio 4. Kansallispuvulle annettujen merkityksien erot.

Kansallispuvu on merkityksien kantajana monipuolinen asukokonaisuus, jota ei voida lokeroita tiukasti sen subjektiivisen luonteen takia. Tuloksissa tulee ottaa huomioon, että kansallispuvulle ilmiön tasolla annetut merkitykset eroavat jossain määrin yksittäiselle puvulle annetuista merkityksistä. Kansallispuvun merkitys juhla-asuna on huomattavasti korkeammalla ilmiön tasolla, kuin yksittäisen puvun kohdalla. Monet vastaajista korostivat yksittäisten pukujen kohdalla runsaammin perinneorientaatioon liittyviä merkityksiä.

7.6 Pukujen alkuperä merkityksen luojana

Merkitysten lisäksi tavoitteenamme oli kartoittaa, miten 2020-luvun käyttäjät ovat saaneet haltuunsa pukuja sekä niiden osia. Tätä kartoitimme avoimella kysymyksellä 12, johon vastaajat saivat vapaalla sanalla kertoa omien pukujensa alkuperästä. Tavoitteenamme oli myös tarkastella vastaajien antamia merkityksiä puvuille sekä tapaa, jolla puvut ovat päätyneet omistajilleen mahdollisten yhteyksien kannalta. Saadusta aineistosta nousi esiin, että yleisimmät tavat saada haltuunsa kansallispuvu oli ostaa itse (n=68), tehdä itse (n=59) ja periä (n=51). Huomionarvoista näissä tuloksissa on, että suurimmaksi kategoriaksi on noussut kansallispuvun ostaminen, vaikka kyseessä on arvokas käsityönä valmistettu tuote. Lisäksi aineistosta nousi esiin, että pukuja oli tullut vastaajien haltuun myös lahjana (n=18) sekä vuokrattuna tai lainattuna (n=2). Tämän kysymyksen tuloksia tarkastellessa ja vertaillen vastaajien antamiin merkityksiin voidaan niiden olevan osittain linjassa toistensa kanssa, sillä

orientaatioista nousevat määrällisesti eniten esiin perinne-, taito- ja tuoteorientaatiot. Merkityksiä ilmaisevia orientaatioita tarkastellessa vastaajat painottivat erityisen paljon perinneorientaation sisällä pukujen periytymistä eteenpäin. Pelkästään merkitystä tarkastelevan datan perusteella olisi voinut tehdä oletuksen, että suurin osa kansallispuvuista päättyy omistajiensa haltuun periytymällä, mutta tämän kysymyksen data asettaa yleisimmäksi hankintavaksi ostamisen ja periytyminen on vasta kolmanneksi yleisin tapa saada haltuunsa kansallispuvu. Puvun valmistaminen itse tehden on linjassa kansallispuvun merkitystä kartoittavan datan kanssa. Taito-orientaatio nousi esiin merkityksistä vahvasti ja onkin täysin linjassa sen kanssa, että monet vastaajat kertovat valmistaneensa pukunsa kokonaan tai osittain itse.

8 Kansallispuvun käyttäjien suhtautuminen kansallispuvun tuunaamiseen

8.1 Suhtautuminen kansallispuvun tuunaamiseen

Tutkimuksemme kolmas tutkimuskysymys on, miten kansallispuvun käyttäjät suhtautuvat tuunaamiseen ja miten he ovat tuunanneet pukuja tai tuottaneet muita kansallispukenhenkisiä tuotteita. Tuunaamiseen suhtautumista kysyttiin vastaajien omien mielipiteiden kautta kysymyksillä: 23. Saako mielestäsi kansallispukevia tuunata tai modernisoida sekä millä tavoin pukua saa tuunata tai modernisoida ja 24. kysymyksessä kysyttiin miksi vastaajat ovat päättäneet tuunata kansallispukejaan ”TuunaMunPerinne” -henkisesti. Näiden kysymyksiä vastaukset muodostavat yhdessä tulokset vastaajien mielipiteistä, sillä vastauksista nousi esiin samat teemat. Vastauksista on havaittavissa, että tuunaaminen mielletään niin koon muuntamisen sopivaksi, moderneilla tekniikoilla tekemiseksi kuin kansallispuvun osien erillisen käytön.

Kyselyn kysymyksessä 22 kysyttiin ovatko vastaajat muokanneet tai käyttäneet kansallispukevia TuunaMunPerinne-hengessä. Vastaajista lähes puolet (n=72) vastasi kysymykseen kyllä ja toinen puolikas (n=65) vastasi ei. Kysymyksessä 26 haluttiin tietää ovatko vastaajat muokanneet puvun muita osia ja miten.” Suurin osa vastasi, että ei ole muokannut (n=109) ja pieni osa (n=28) on muokannut kansallispuvun osia. Kysymyksessä 27 vastaajilta kysyttiin ovatko he hankkineet puvun, puvun osia tai kankaita pelkästään tuunaamista ja muokkaamista varten. Suurin osa (n=92) ei ole erikseen hankkinut mitään tuunaus tarkoitukseen, pieni osa (n=23) on hankkinut puvun osia ja toiset (n=14) ovat hankkineet kansallispukekankaita. Muutama (n=8) on hankkinut kokonaisen puvun tuunaamista varten. Kyselyssä kysyttiin vastaajien suhtautumista pelkkien kansallispuvun osien käyttöön. Suurin osa (n=128) sallii osien käytön erillisenä ja pieni osa (n=9) ei salli. Kysyttäessä saako eri kansallispukevien osia käyttää yhdessä vain pieni osa (n=12) sallii yhdistelyn, kun taas toiset (n=34) kieltää yhdistelyn täysin. Loput (n=91) sallii yhdistelyn, kunhan se tapahtuu epävirallisesti eikä voida yhdistää, että se kokonaisuus oli oma kansallispukeni. Vastauksista voidaan havaita, että tuunaaminen vaikuttaa tapahtuvan jo olemassa olevista kansallispuke materiaaleista, osina ja kankaina. Suhtautuminen tuunaamiseen osien käyttönä ja TMP-pukeutumisella vaikuttaa positiiviselta.

Vastauksista löytyi muutamia vastauksia (n=8), jotka ovat vahvasti sitä mieltä, että kansallispuvun tuunaaminen ei ole sallittua. Syyksi vastauksissa sanottiin, että kansallispuku on perinteinen, joten perinteet ja historiaa katoaa tuunaamisen myötä. Vastauksista nousi esiin myös useita ilmauksia, että kansallispuku on kokonaisuus (n=30). Vastauksissa perustellaan samoin kuin vastauksissa, joissa sanottiin ei saa tuunata, että kokonainen kansallispuku on perinteinen ja arvokas juhlapuku, jonka vuoksi sitä ei tulisi kokonaisuutena muokata mitenkään.

Kyllä ainakin puvun osia voi käyttää tuunattuina, mutta ei kokonaista pukua, koska sitten se ei enää olisi kansallispuku.

Pukua saa tuunata niin ettei sitä voi sekoittaa kokonaiseen kansallispukuun.

Kysyttäessä onko vastaaja itse tuunannut kansallispukuaan syyt, että ei ole tuunannut (n=29) ovat yhteneviä aiempien vastauksien kanssa. Vastaajat eivät ole tuunanneet kansallispukujaan, sillä he kokevat perinteen ja tunnistettavuuden rikkoutuvan ja jonkun mielestä kansallispukua koskevia pukeutumissääntöjä ei tule rikkoa.

En ole tuunannut ja mielestäni tulisi noudattaa pukuja koskevia sääntöjä.

En ole tuunannut koska mielestäni puku pitää pystyä tunnistamaan.

Useissa vastauksissa kuitenkin syy, ettei ole tuunannut on ilmaistu, että vastaajat eivät ole ehtineet, kokeneet tarvetta tai omista kansallispuvun osia, joita he voisivat tuunata. Parissa vastauksessa (n=2) kerrotaan, että tuunatun kansallispuvun käyttäminen on ainut vaihtoehto tällä hetkellä.

Tuunaisin ja pukeutuisin, jos vain saisin aikaiseksi.

Omistan puvun, mutta en ole vielä nähnyt tarvetta muuttaa mitään.

Vastauksien joukosta löytyi myös vastaajia (n=6), joiden suhtautumisen tuunaamiseen voidaan katsoa olevan neutraalia. Vastauksissa ilmenee sanamuotoja, jotka viittaavat siihen, että jokainen kansallispuvun käyttäjä on vapaa tuunaamaan tai olla tuunaamatta pukuaan aivan oman mielensä mukaan, vaikka itse olisi eri mieltä. Toisen päätös tuunata kansallispukua ei ole heiltä pois eikä vaikuta heidän omiin päätöksiinsä.

Minun puolestani muut saavat olla tiukkoja ohjeistuksen suhteen. Saavat tuunata osia mieleisikseen ja modernisoida. Minä en tekisi niin. Mutta minä olen vain yksi ihminen. Ihmiset ovat erilaisia.

Suurin osa vastaajista on sitä mieltä, että tuunaaminen on sallittua. Vastauksista nousi esiin monia syitä, miksi tuunaaminen sallitaan ja miksi vastaajat ovat päätyneet ratkaisuun tuunata kansallispukujaan. Monissa vastauksissa ei ilmaista vain yhtä asiaa, vaan vastaus saattoi koostua useammasta osasta, jolloin ne ovat luokiteltavissa eri teemoihin. Osa vastaajista (n=31) ei perustellut mielipidettään suuremmin kuin kertomalla, että tuunaaminen on heidän mielestään sallittua. Muutamissa vastauksissa (n=9) ilmaistiin ensin, että saa tuunata, mutta aiempien mielipiteiden mukaisesti hyväkuntoista tai kokonaista kansallispukua ei tulisi tuunata. Materiaalit ovat vielä silloin hyväkuntoisia sekä pukujen hinta on kallis. Huonokuntoisen tai kirpputorilta hankitun kansallispuvun tuunaamiseen taasen kannustetaan ja ilmaistaan, että sen materiaalit oikeastaan pitäisi käyttää uudelleen.

Hyväkuntoinen, hyvin valmistettu puku pitäisi minusta säilyttää (ja pukea) sellaisenaan. Sen sijaan kirpputorilta hankittu käytetty puku tai sen osat ovat minusta hyvää materiaalia tuunaamiseen ja luovempaa käyttöön.

Muutamit vastaajat (n=7) totesivat, että saa tuunata, mutta vain vähän. Vastauksia perustellaan samoin kuin aiemmin. Kansallispuku on kyettävä tunnistamaan, joten tuunauksen on oltava maltillista. Näissä vastauksissa tuunaaminen miellettiin sellaiseksi, että kansallispuku kokonaisuudesta jätetään pois esimerkiksi päähine tai käytetään eri mallista paitaa, mitä tarkistetussa kansallispuvussa kuuluisi olla.

Mielestäni jonkun asteinen modernisointi on ok. Itse en esimerkiksi käytä kansallispukujen päähineitä, vaan suosin hieman modernimpaa kampausta. Myös hameen helman ja paidan hihojen pituutta voi mielestäni muokata oman maun mukaan.

Suurin osa (n=52) tuunaa kansallispukuja sen vuoksi, että tuunaamalla puvun osia saa yhdistettyä nykypukeutumiseen. Yleiseksi vastaukseksi nousee osien yhdistäminen arkiseen käyttöön. Useissa vastauksissa kerrotaan, että erityisesti kansallispuvun hame yhdistetään muiden vaatteiden kanssa. Kansallispuvun hame on usein valittu arkivaatteen kanssa puettavaksi sen ominaisuuksien vuoksi. Hameen kerrotaan esimerkiksi olevan talvella lämmin ja sen alle kerrospukeutuminen säähän sopivasti on helppoa. Muita syitä hameen yhdistämiseksi nykyvaatetukseen ja arkeen ovat hameiden kauneus, viehättävyys sekä

käytännöllisyys. Kansallispuvun osien käyttäminen arjessa on vastaajien mukaan myös mukavaa vaihtelua perusarkivaatteisiin.

Kansallispuukujen hameet ovat eniten minulla käytössä, ihan arkenakin muiden vaatteiden kanssa.

Vastauksissa löytyy, että myös monia muita osia kuten liiviä, taskuja ja koruja käytetään erikseen. Osat saatetaan yhdistää farkkujen tai tennarien kanssa tai laittaa supikkaat jalkaan ja lähteä töihin tällaisessa asussa. Vastauksissa ilmenee myös osien käytön mahdollisuus, jos ei vielä omista kokonaista kansallispuvua. Tällöin osaa pääsee muun pukeutumisen ohessa käyttämään eikä se vain jää odottamaan, että kokonaisuus on joskus valmis.

Harva laittaa tavallisena keskiviikkona päälleen töihin kansallispuvun kokonaisuutena, mutta tasku, koru tai liivi on helppo yhdistää osaksi muuta pukeutumista koska vain.

Lisäksi jos omistan vaikka vain liivin jostain tietyistä puvusta, voin käyttää sitä normaalin pukeutumisen osana tuunaten.

Muutama vastaaja kertoivat käyttävänsä kansallispuvun osia juhlassa muiden vaatteiden kanssa, johon he mieltävät kokonaisen kansallispuvun liian juhlavaksi. Kansallispuvun paidan tilalle voidaan vaihtaa arkisempi paita tai vähentää muita osia kansallispuvun kokonaisuudesta. Pienellä muutoksella asu ei ole enää niin juhlava, kuin kokonainen kansallispuvu saattaisi tilanteeseen olla. Muutos tekee ilmeestä rennomman, mutta kansallispuvun arvokkuus säilyy.

Pienempiin juhliin olen yhdistellyt hameita perus puseroihin, ettei ole liian juhlavaa tai vanhahtavaa.

Rennommissa juhlissa käytössä vain osa puvusta

Muutama (n=3) vastaaja kertoo, että kansallispuukujen kauneus ja niiden värit ovat saaneet heidät tuunaamaan kansallispukujaan. Heidän mukaansa kansallispuvut ansaitsevat päästä esiin kauneudessaan muulloinkin kuin virallisissa tilaisuuksissa. Näin kauniiden kankaiden kuosit ja värit pääsevät useammin esille.

Kansallispuukujen kauniit ja värikkäät kankaat sekä hienot leikkaukset ansaitsevat tulla huomatuksi muutenkin kuin virallisissa tilaisuuksissa. Se tekee puvusta ja perinteestä elävää,

herättää mielenkiintoa ja kysymyksiä ihmisten keskuudessa, joille kansallispuku ei ehkä ole tuttu.

Aiempia vastauksia sivuten toiset (n=18) kertoivat, että tuunaaminen on hyvä asia, sillä näin kansallispuku pääsee esiin useammin osien avulla. Lisäksi tuunaamalla ja osia käyttämällä kansallispuvun käyttömahdollisuudet laajenevat, sillä kokonainen kansallispuku ei aina ole käytännöllinen. Vastauksissa myös korostetaan, että mieluummin kansallispuku käyttöön kuin jättäisi sen vaatekaappiin pölyttymään ja odottamaan sopivaa hetkeä kerran vuodessa.

Vastauksissa myös ilmenee, ettei kansallispuvun käytön tarvitse olla vakavaa, kun tuunaamalla sen voi tuoda osaksi arkea.

Tuunaus laventaa pukujen käyttömahdollisuuksia ja tuo kansallispuvut myös arkeen.

Kansallispuvun käyttö ei ole niin vakavaa ja totista puuhaa, kun vähän tuunaa.

Mieluummin puku modernisoituna ja käytössä kuin kaapissa käyttämättä.

Toiset vastaajat (n=15) puhuivat erikseen kansallispuvun yksittäisistä osista. He kertovat, että tuunaaminen on sopivaa käyttämällä yksittäisiä osia osana muuta asukokonaisuutta. Tällöin tuunaaminen on vain osan käyttöä eikä osaan ole kajottu erilaisilla muutoksilla. Näissä vastauksissa näkyy aiempien vastauksien kaltainen kielteinen suhtautuminen kokonaisten pukujen tuunaamiseen. Vastauksissa mainitaan myös ajatuksia kansallispuvun kunnioituksesta ja perinteistä, kuinka ne tulee muistaa yksittäisiä osiakin käytettäessä, sillä kansallispuku ei ole mikä tahansa puku.

Kansallispukukokonaisuus kokonaisuutena ja osat erikseen tuunaukseen miten mieli tekee.

Tosin rajanveto on aika hankalaa, kansallispukuhan on jo sinällään modernisointi, koska se on toisintoa jo sellaisenaan kadonneesta kulttuuripiiristä. Koska kuitenkin on päätetty koota paikkakuntien pukuja, niin minusta kunnioittavaa olisi pitäytyä niissä rajoissa, mitä kullekin puvulle on määritetty. Tietyt "säännöt" myös suojelevat pukua muuttumasta miten sattuu.

Erikseen tuunaukseen otetut osat ovat minusta hyvä tapa käyttää kp-vaatteita, harvalla on jaksamista ja aikaa pukeutua kokonaisuuteen kovin usein.

Joitakin vastauksia (n=8) löytyi, että saa tuunata, kunhan se on selkeästi TuunaaMunPerinnehengen mukaista. Näissäkin vastauksissa on mainintoja, että kokonaista pukua ei tule tuunata vaan hyödyntää yksittäisiä osia. Kansallispuku on vastauksissa jälleen kokonaisuus, johon ei

tule kajota sekä TuunaaMunPerinne-pukeutumisessa pitää vastaajien mukaan huomioida myös kansallispuvun arvokkuus ja tehdä muutokset hyvällä maulla.

En tuunaisi muuten kun TMP hengessä. Kansallispuku rasti tehnyt tarkistusten kanssa iso työn, niin niihin en koskisi sellaisenaan. TMP ja perinteiset erikseen.

Erääksi näkökulmaksi tuunaamiseen vastauksissa muodostui vanhan hyödyntäminen ja kierrätys. Vastaajien (n=15) yhtenäinen mielipide oli, että huonokuntoista tai rikkiäistä kansallispukea saa tuunata ja modernisoida. Sama mielipide tuli ilmi monissa jo aiemmissa vastauksissa. Pari (n=2) vastausta kannatti kierrätys, jonka myötä vastaaja sallii tuunaamisen. Tärkeämpää on, että vanha kangas hyödynnetään uuteen kuin, että se jää vain kaapin perälle, varsinkin jos käyttökelpoista kokonaisuutta siitä ei saa. Samalla mainitaan, että hieno käsityö menisi roskeen, jos sitä ei hyödynnettäisi uudelleen, joten tuunaaminen on enemmän kuin sallittua. Näissä vastauksissa monesti ilmaistaan myös, että käyttökuntoista ja ehjää pukua ei kannattaisi muokata, kuten jo monissa muissakin mielipiteissä on tullut ilmi.

Jos on muuten huonoksi mennyt puku, siitä voi ihan hyvin mielestäni luoda uutta, ettei se mene haaskuun. Esim. Liivistä voi tehdä arkikäyttöön sopivan, hameesta samoin. Kaikki, mikä edistää pukujen tunnettuutta, käyttöä ja suosiota, on mielestäni ok.

Osittain rikkiäistä, haalistunutta, toivottoman pientä tai muuten komeroon jäänyttä pukua tai sen osia voi käyttää miten vain - parempi uusiokäytössä kuin koiperhosten ruokana!

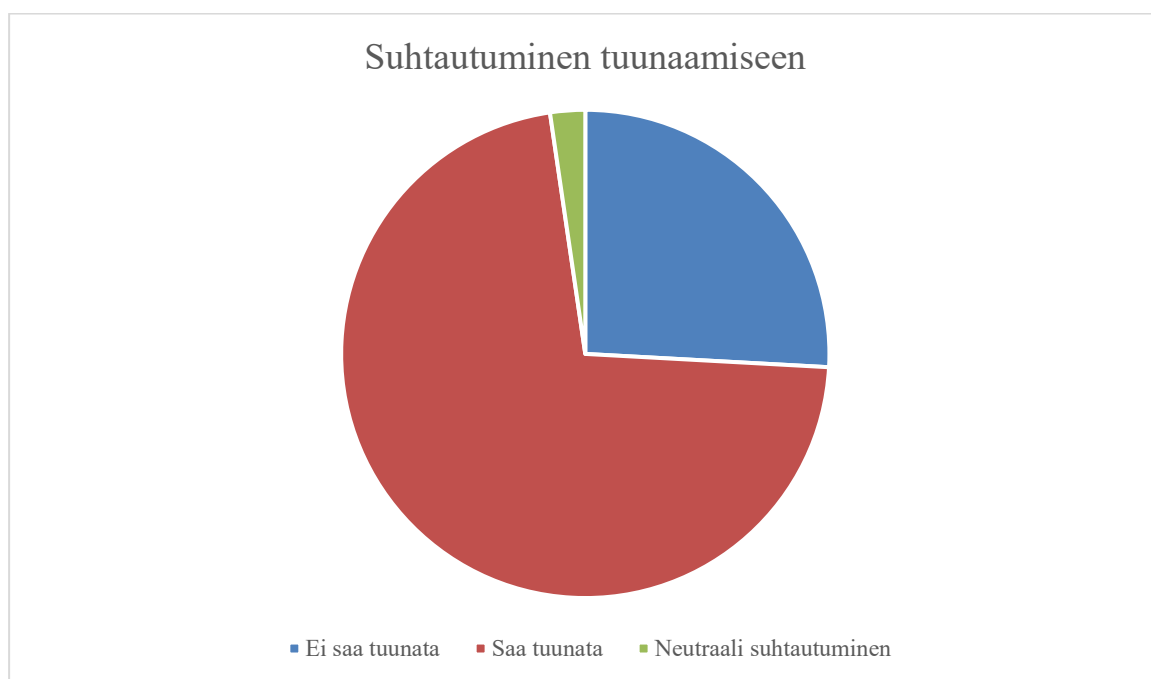
Eräänä teemana esiin nousi vastaukset (n=24), kuinka tuunaamisen avulla kansallispuvujen perinnettä ja tietoisuutta niistä voidaan lisätä. Vastaajat kannattivat, että saa ja pitää tuunata, jotta näkyvyys olisi suurempaa. Kansallispuvun perinne elää käyttäjien kautta ja osa suomalaista kulttuuria kuolee kansallispuvujen kanssa, jos niitä ei tuoda esiin nykyaikaan sopivana. Vastauksista selvisi selkeä yhtenevä mielipide: mitä enemmän kansallispuvut näkyvät sen parempi. Kansallispuvut yhdistyvät usein näissä vastauksissa arkipukeutumiseen ja vastauksissa mainitaan, että käyttämällä pukua saattaa herättää jonkun toisen huomion ja mielenkiinnon kansallispuvukujia kohtaan.

Minusta on hienoa, että kansallispuvukujia käytetään. Jos se on osina niin silloinkin kansallispuku näkyy katukuvassa ja siitä tulee helpommin lähestyttävä.

Tuunaaminen on tervettä ylpeyttä suomalaisuudesta ja myös perinteen kunnioittamista ja elävänä pitämistä, että värit saa näkyä.

Saa ja kannattaa! Perinne elää ja kehittyy, ja näin puvut löytävät myös uusia innostuneita käyttäjiä.

Vastauksista on havaittavissa sallivat vastaajat tai eivät sallineet tuunaamista, että ehjää kansallispukua ei tulisi tuunata, sillä se on vielä sellaisenaan käyttökelpoinen. Moni vastaajat sanoi myös, ettei kansallispuvun kokonaisuutta tulisi tuunata. Kansallispuku kokonaisuutena tulee olla tunnistettava sellaisenaan. Vastaajien mielestä, jos kokonaisuutta päätyy tuunaamaan, mutta myös osia käyttäessä, on tärkeää ilmaista, että kokonaisuus on saanut inspiraation kansallispuvusta, mutta ei ole oikea ja pelkät osat eivät ole koko kokonaisuus.

Kuvio 5. Kansallispukujen tuunaamiseen suhtautuminen.

Kuviosta 5 selviää, että suurin osa kyselyyn vastanneista suhtautuu kansallispukujen tuunaamiseen positiivisesti. Kansallispukuja tuunataan käyttämällä sen yksittäisiä osia arjessa muuhun pukeutumiseen yhdistämällä tai jättämällä osia pois kokonaisuudesta. Tuunaaminen nähdään mahdollisuutena tuoda kansallispuku näkyville laajemmalle yleisölle, jotta myös asiasta tietämättömät kiinnostuisivat kansallispuvuista. Vastaajat pitivät tärkeänä, että tuunaamalla kansallispuvun perinne saa elää ja näkyä myös uudessa muodossa. Tuunaamista suositeltiin erityisesti rikkinaisille ja vanhoille puvuilla ekologisista syistä sekä näin puku saa elää pidempään.

Pieni osa vastaajista suhtautuu tuunaamiseen neutraalisti. Heidän mukaansa jokainen saa tuunata tai olla tuunaamatta aivan oman mielensä mukaan. Alle neljännes vastaajista ei salli

tuunaamista eivätkä he ole tuunanneet kansallispukujaan. Tuunaamisen koetaan rikkovan kansallispuvun perinteitä ja kunnioitusta. Kansallispuvun tulisi säilyä kokonaisuutena eikä sitä sovi rikkoa.

8.2 Kansallispuvun tuunaamisen tavat

Aineistosta nousee esiin kaksi tapaa tuunata kansallispukeutusta: puvun muokkaaminen itselle sopivammaksi sekä TuunaaMunPerinne-hengessä pukeutuminen. Kansallispuvun muokkaaminen itselle sopivammaksi perustuu pieniin muokkauksiin, kuten hameen koon muuntamiseen isommaksi tai pienemmäksi sekä hameen helman pituuden säätämisestä. Muita muokkauksia ovat pienet muutokset, jotka poikkeavat vanhoista perinteisistä tavoista tehdä kansallispukeutusta, kuten tekemällä hameeseen joustavan vyötärön, vyötärökaitaleen muunlainen muokkaaminen tai piilottamalla hameen helmoihin erillisiä taskuja. Muokkaukset ovat sellaisia, etteivät ne näy kansallispuvussa, mutta tekevät siitä istuvamman tai toimivamman käyttäjälle.

Toinen tuunaamisen tapa TuunaaMunPerinne-hengessä kansallispukeutukseen pukeutuminen. Tässä ryhmässä kansallispuvun osia ei muokata, mitenkään ulkonäöllisesti, vaan osat yhdistetään esimerkiksi arkikäyttöön. Hametta, liiviä tai vyötä voidaan käyttää muiden vaatteiden kuin kansallispuvun kanssa tai laittaa kansallispuvun koru päälle muun asun kanssa. Perinteistä saatetaan poiketa ja yhdistää kansallispukeutukseen, jotain pienesti poikkeavampaa. Tämä tuunaamisen muoto nousi esiin myös monesti aiemmin kysyttäessä, miten kansallispuvun käyttäytyjät suhtautuvat kansallispuvun tuunaamiseen. TMP-pukeutuminen vaikutti yleisesti olevan hyväksyttyä, kunhan se on selkeää.

Taulukossa 8 on jaoteltuna aineistosta esiin nousseet kansallispuvun muokkaamisen tavat sekä tavat, joilla vastaajat ovat pukeutuneet TuunaaMunPerinne-henkisesti. Muokkaamisen ilmaisut ovat neutraaleja ja huomaamattomia. TMP-pukeutumisessa vastauksissa mainitaan osien käyttö osana muuta kokonaisuutta sekä parissa vastauksessa ilmaistaan osan liittäminen arkiseen pukeutumiseen.

Taulukko 8. Kansallispuvun tuunaamisen muodot.

Muokkaaminen	TMP
<ul style="list-style-type: none"> - Hameen lyhentäminen - Vaatteiden koon suurentaminen tai pienentäminen - Vyötärökaitaleen muokkaaminen - Pidemmät helmat - Taskun erilainen kiinnitys - Joustava vyötärö hameessa - Hameen saumassa taskut - Hameen purkaminen ja ympäri kääntäminen, jotta parempi kuntoinen 	<ul style="list-style-type: none"> - Pirta- ja lautanauhon käyttö - Korujen käyttö arkivaatteiden kanssa - TMP taskujen kirjonta villalangalla - Hame muiden vaatteiden kanssa - Pelkkä liivin käyttö - Väiden käyttö arkena - Korut ja taskut osana muuta asua - Tykkimyssyn villimpi TMP rusetti poiketen virallisista ohjeista

Tuunaamisen muodoissa ei ilmene, että kansallispuvua kokonaisuutena muokattaisiin. Tämä tulos on yhdessä aiemman kanssa, kun aineistosta nousi esiin yhtenevä mielipide, ettei kokonaisuuteen tulisi koskea. Tuunaamisen muodoissa näkyy myös aiempi tulos eli kansallispuvun osien yhdistäminen arkeen.

9 Kansallispuvun käyttäjien suhtautuminen kansallispuvuteemaisten tuotteiden tuottamiseen

9.1 Käyttäjien suhtautuminen muiden tuotteiden tuottamiseen kansallispuvuteemalla

Tutkimuksessa selvitettiin lisäksi, miten kansallispuvun tuunaamiseen suhtaudutaan, kun kyseessä on muiden tuotteiden tuottaminen kansallispuvusta tai sen osista. Kysyttäessä saako virallisista kansallispuvukujen osista valmistaa muita tuotteita suurin osa (n=103) oli sitä mieltä, että saa valmistaa, muutama (n=5) vastaa, että ei saa ja loput (n=29) ei osaa sanoa mielipidettään. Kysymyksessä 30 kysyttiin saako kansallispuvuteemalla valmistaa muita tuotteita. Kysymyksessä myös määriteltiin seuraavasti: ”Kansallispuvuteemalla tarkoitamme kansallispuvukuhenkisiä materiaaleja, mutta jotka eivät ole virallisia pukuihin, niiden osiin tai asusteisiin käytettäviä materiaaleja. Esimerkiksi kansallispuvun hameen kangasta muistuttava kangas.” Enemmistö (n=118) vastasi kyllä, muutaman (n=4) mielestä ei saa ja loput (n=15) eivät osanneet sanoa mielipidettään. Kyselyssä kysyttiin avoimen kysymyksen kautta, miksi tuotteita saa tai ei saa valmistaa. Vastaukset ovat hyvin samankaltaisia kuin vastaukset kansallispuvukujen tuunaamisen sallimisen vastauksien kanssa.

Muutama vastaaja (n=3) on sitä mieltä, että kansallispuvukujen osista ei saa valmistaa muita tuotteita. Vastauksissa perustellaan, että kansallispuvukku on liian arvokas, jotta siitä voisi tuottaa uusia tuotteita. Osassa (n=5) vastauksista mainitaan, ettei hyväkuntoista kansallispuvukua ei ole soveliasta käyttää uuden tuotteen tuottamiseen ja on parempi laittaa se sellaisenaan käyttöön.

Minun mielestäni kansallispuvukku on arvokas ja sitä voi kunnostaa mutta ei tuunata

Hyväkuntoisen puvun tai osan laittaisin mieluiten oikeaan pukuun käyttöön.

Vastauksien joukossa löytyi mielipiteitä (n=7), joissa tuotteiden valmistukseen suhtaudutaan neutraalisti. Vastauksissa suhtautuminen on samanlainen, kuin yleisesti tuunaamiseen suhtautuminen. Jokainen saa valita itse haluaako tehdä uusia tuotteita ja materiaali on vain kangasta, eikä valinta asian suhteen kuulu kuin tekijälle itselleen ja materiaali on vain kangasta. Osa (n=12) ei osannut sanoa mielipidettään.

Kuten kansallispuvun tuunaamista tutkittaessa, suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että kansallispuvun osista saa valmistaa myös muita tuotteita. Moni vastaaja (n=19) kertoi lähinnä,

että saa valmistaa muita tuotteita. Perusteluina kerrotaan lähinnä oma mielipide saa tehdä, mutta toisissa vastauksissa kannatetaan hyödyntämään kaikki ylijäämä kangas ja tilkut sekä kerrotaan, että mitä vain mielikuvitus keksii voi tuottaa. Osa vastaajista esitti vastaukseen vastakysymyksen miksi ei saisi tehdä. Muutama (n=4) vastaaja tuo esiin myös huomion, että saa tuottaa muita tuotteita, sillä kansallispuku ei ole pyhä eikä muinaisjäänös.

Kansallispukua verrataan jopa Suomen lippuun, sen osalta, ettei kansallispukua koske lipun kaltaiset säännöt esimerkiksi hävittämisen osalta. Sallimista kannatetaan myös kauniiden värien ja kuosien vuoksi (n=7). Kauniit kankaat halutaan enemmän näkyville, joten niistä voi valmistaa muitakin tuotteita.

Miksi ei saisi? Ylijäämäkankaat käyttöön!

Mun mielestä kansallispuvut ei ole pyhäinjäänöksiä, joita pitää sellaisenaan säilyttää.

Hienoja kankaita on hyvä käyttää tämän päivän tarpeiden ja tarkoitusten mukaan.

On kiva ”tunnustaa väriä” esim. kansallispukukuosisella laukulla tai korulla.

Muut vastaukset, jotka sallivat muiden tuotteiden valmistamisen kansallispuvuista, luokittuivat samoin kuten kansallispuvun tuunaamisen sallimisen kanssa. Suurin osa (n=21) kannattaa muiden tuotteiden valmistamista rikkinäisistä ja vanhoista kankaista. Vastauksissa yhdistyy aiemmat mielipiteet, ettei hyväkuntoista pukua kannata valita materiaaliksi. Vanhan kankaan hyödyntämien uudessa mielletään hyväksi asiaksi ja tuunaamisella on oma arvonsa uutena tuotteena. Yleinen vastaus on, että parempi hyödyntää kangas kuin heittää se menemään.

Jos huonokuntoinen kangas voidaan osin pelastaa ja hyödyntää esim. käsilaukussa, korussa tms, niin aivan loistava homma. Näkisin kuitenkin, että merkittävää on, että hyväkuntoista valmista pukua ei välttämättä oteta tuunauskäyttöön.

Esim vanha hieman käyttökelvoton hame tai liivi saa loistavan uuden elämän esim laukkuna tai koruna.

Ekologisuus nousee toisena (n=16) isona teemana esiin. Vastauksissa yhdistyy samoja piirteitä kuin rikkinäisen tai vanhan kankaan hyödyntämisen teemassa. Vastauksissa mainittiin, että on paljon ekologisempaa käyttää kansallispuvun kankaat, niin puvun kuin ylijäämä tilkut, mahdollisimman hyvin hyödyksi kuin heittää vain puku roskiin. Minkä tahansa kankaan käyttö uudelleen on järkevää, joten miksi kansallispuku poikkeaisi muista.

Vastaajat mainitsivat, että kierrättämisen avulla kankaita voidaan käyttää mahdollisimman kauan. Vastaajat olivat myös sitä mieltä, että kierrättämällä käsityön arvo säilyy pidempään sekä perinnettä on mahdollista näyttää eri tavoin. Kierrätys vastauksissa puhutaan kuitenkin pääasiassa kankaan kierrättämisestä uudelleen eikä vastauksia muista kansallispukuihin käytettävästi materiaaleista ole.

Ihan jo ekologisista syistä ihan minkä vaan materiaalin uusiokäyttö on hyvä asia.

Kansallispukujen suhteen se on myös perinteitä kunnioittavaa.

Ekologisesti ajatellen on erittäin viisasta, että pukujen kankaita käytetään niin pitkään kuin mahdollista ja niin monipuolisesti ja usein kuin mahdollista. Jos huonokuntoinen kangas voidaan osin pelastaa ja hyödyntää esim. käsilaukussa, korussa tms, niin aivan loistava homma. Näkisin kuitenkin, että merkittävää on, että hyväkuntoista valmista pukua ei välttämättä oteta tuunaukseen.

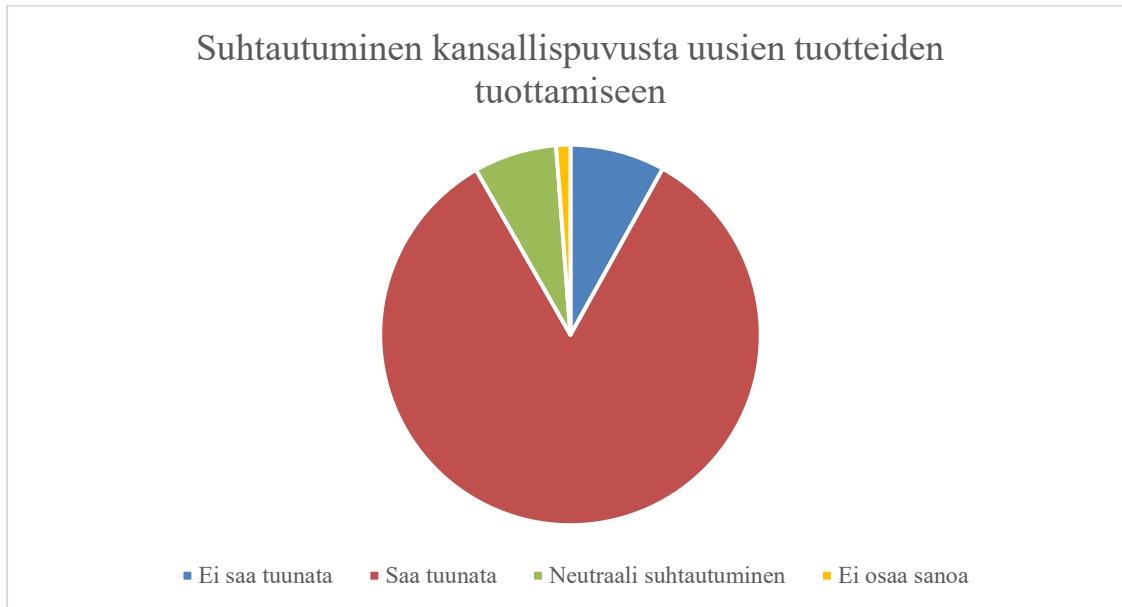
Viimeisenä isoimpana teemana (n=16) muiden tuotteiden valmistukseen liittyvä tietoisuuden lisääminen kansallispuvuista ja sen perinteistä. Tuunaamalla ja tuottamalla muita tuotteita kansallispukuteemalla vastaajat perustelevat perinteen jatkavan elämistä. Laajemmalla käytöllä perinne saadaan näkyviin useammassa paikassa. Tuunaamisen ja muokkaamisen avulla toivotaan, että kansallispuvuista saataisiin pois jäykkyys ja siihen suhtauduttisiin rennommin. Kaikenlaiset keinot saada kansallispuku enemmän näkyviin on hyvä asia.

Ne kuuluvat samaan kulttuuriperinnön kunnioittamiseen, kuin kokonaiset kansallispuvutkin.

Mielestäni Suomen pitäisi markkinoida kansallispukujaan paremmin esimerkiksi kuosien avulla.

Pukujen kankaista voi tehdä muita tuotteita, jotta kansallispukujen käyttö yleistyisi ja niihin suhtauduttisiin luontevammin ja rennommin.

Kansallispukujen enemmän näkyviin saaminen on vastaajien kuin toive. Kansallispuvun tuominen uudelleen kaikkien kansalaisten äärelle voi siis tapahtua tuunaamalla tuottamalla kansallispukuteemaisia tuotteita, jolloin lähestyminen tuotteen kautta voi olla helpompaa kuin kokonaista kansallispukukokonaisuutta lähestyminen.

Kuvio 6. Kansallispuvun käyttäjien suhtautuminen muiden tuotteiden tuottamiseen.

Kuviosta 6 selviää, että pieni osa vastaajista ei hyväksy kansallispuvusta muiden tuotteiden tekemistä, sillä puvun koetaan olevan liian arvokas käytettäväksi muuhun. Osa ei osaa sanoa omaa mielipidettään asiaan ja toiset suhtautuvat muiden tuotteiden tuottamisen neutraalisti. Neutraalisti vastasivat kankaan olevan vain kangasta, ja käyttäjä itse saa päättää käyttääkö sitä muuhun vai ei.

Suurin osa sallii muiden tuotteiden tekemisen kansallispuvun osista. Tilkkuja sekä vanhoja ja rikkinäisiä kankaita kannatettiin käyttämään, jotta kansallispuvusta voidaan hyödyntää loppuun asti. Tähän mielipiteeseen yhdistyy ekologisuuden näkökulma, jonka mukaan on parempi hyödyntää kansallispuvusta uudessa tuotteessa kuin heittää roskeen tai jättää kaapin perälle odottamaan. Kun kansallispuvusta hyödynnetään myös muissa tuotteissa, esimerkiksi laukuissa, saa kansallispuvusta uudenlaista näkyvyyttä. Kansallispuvun perinne välittyy myös uusista tuotteista ja laajempi näkyvyys erilaisissa tuotteissa voi herättää kiinnostuksen henkilöissä, joille kansallispuvusta ei muuten ole tuttu asia.

9.2 Kansallispuvuteemaiset tuotteet

Tutkittaessa suhtautumista kansallispuvuteemaisiin tuotteisiin, selvitetään samalla, millaisia tuotteita on soveliaista valmistaa kansallispuvuteemalla. Soveliamia tuotteita kysyttäessä vastaajille annettiin valmiita vaihtoehtoja sekä avoin kohta kirjoittaa oma mielipiteensä. Vastausvaihtoehtojista lähes kolmannes (n=38) on vastannut, että soveliaista on valmistaa asusteita. Muutaman (n=11) mielestä saa valmistaa koruja, osan (n=8) mielestä

kodintekstiilejä sekä yksi (n=1) vastaa, että koriste-esineitä. Yli puolet (n=79) on vastannut kohdan muuta, mitä? Näistä muuta, mitä -vastauksista suurin osa (n=44) ilmaisi, että saa valmistaa kaikkia annettuja vaihtoehtoja ja toiseksi eniten (n=21) vastaa, että mitä vain saa valmistaa. Osa vastauksista (n=6) ilmaisee, että ei saa tehdä mitään, ei osaa sanoa tai vastaus ei ollut luokiteltavissa. Muutamasta vastauksesta (n=8) sai kerättyä mielipiteitä tuotteista. Yhdessä vastauksessa saatiin mainita useita tuotteita. Näissä vastauksissa ilmenneet tuotteet ovat yleisesti mainitut korut, asusteet, vaatteet, kodintekstiilit ja koriste-esineet. Tarkempina tuotteina mainittiin alusvaatteet, mikit, dildo, lakanat, t-paita, laukut ja sateenvarjo.

Taulukossa 8 on kerrottuna aineistosta poimitut tuotteet, joita vastaajat ovat tehneet. Taulukkoon on kerättyä eri tuotteista ilmaus vain yhden kerran, vaikka aineistossa niitä saattoi olla useampia. Tyypillisimpiä tuotteita ovat erilaiset asusteet, kuten laukut, pussukat ja korut. Myös erilaisia vaatteita niin aikuisille, lapsille kuin nukeille löytyy vastauksista. Vastauksissa materiaaleina mainitaan kansallispuvusta jääneet tilkut, vanhat ja rikkinäiset kankaat sekä Soja Murron valmistama kansallispukuraitakangas.

Taulukko 9. Kansallispukuteemaiset tuotteet.

Tuotteet	
- Taskusta lapaset	- Sisustustuotteita
- Pussukat	- Vanhan hameen hartuusien yhdistäminen kotelomekkoon
- Kotelo tai kapea hame	- Rikkinäisistä puvuista nukenvaatteita
- Lastenvaatteet	- Kansallispukuteemaiset korut
- Tilkuista yöpaita	- Kaavojen käyttö eri vaatteiden valmistukseen
- Tilkuista kesämekko	- Kahdesta vanhasta hameesta jakku
- Käsilaukku	- Hiuspannat
- Tilkkujen hyödyntäminen uuteen	- Neulatyyny
- Soja Murron kansallispukuraitakankaasta uutta	- Kukkaro

Kansallispukuteemaisten tuotteiden tuottamiseen suhtaudutaan yleisesti positiivisesti. Erilaisia tuotekategorioita ovat niin sisustustuotteet, kodintekstiilit, asusteet kuin vaatteet, joita vastaajien mielestä on soveliasta valmistaa. Vastauksissa ilmenneet tuotteet, joita voisi valmistaa ja joita on valmistettu ovat hyvin perinteisiä ja pääosin mahdollisia valmistaa käsityönä. Materiaaleiksi tuotteissa voidaan käyttää sekä uusia että vanhoja kansallispukukankaita.

10 Johtopäätökset

Tutkimuksemme toisessa tutkimuskysymyksen tavoitteena oli selvittää, millaisia merkityksiä kansallispuvu ilmentää 2020-luvulla erilaisille käyttäjille. Tuloksissa selvisi, että kansallispuvulla on käyttäjäkohtaisesti monia merkityksiä, eikä pukua tai kansallispuvu ilmiötä voida rajata vain yhden merkityksen piiriin. Kansallispuvun merkitys yksittäisenä vaatteena ja ilmiönä nojautuu vahvasti perinneorientaatioon, joka ilmaisee perinteikkyyttä, suomalaisuutta, sukujuuria, historiaa ja vanhaa käsityötaitoa. Perinteiden lisäksi tuloksista nousivat esiin taito- ja tuote orientaatiot. Taito-orientaatiossa nousi esiin kansallispuvujen tuoma käsityötaito sekä se, miten kansallispuvu pitää elävänä sekä dokumentoi käsityötä. Tuoteorientaatiossa nousi esiin vastaajien antama merkitys puvun esteettisille sekä käytännön ominaisuuksille. Lisäksi alkuperäisistä Rönkön (2011) asettamista orientaatioista löytyi ilmauksia nostamaan kansallispuvun asemaa ilmaisuorientaation piirissä. Tuloksista selvisi, että kansallispuvulla on merkitystä oman identiteetin rakentamisessa sekä kauneuden ja itsevarmuuden tunteiden välittäjänä. Rönkön (2011) orientaatioiden lisäksi löysimme aineistosta kaksi uutta orientaatiota ilmenevyyden perusteella: juhlapukuorientaatio sekä harrastus- ja työorientaatio. Juhlapuku-orientaatiossa ilmeni kansallispuvun merkitys monikäyttöisenä juhla-vaatteena, joka on ajaton ja arvokas. Huomattavaa on, että kansallispuvuille yleisesti ilmiön tasolla annettiin huomattavasti enemmän merkitystä juhlapukuna, kun taas yksittäisen omistetun puvun merkitys juuri juhlapukuna oli hyvin pieni verrattuna muihin merkityksiin. Harrastus- ja työorientaatiossa nousi esiin kansallispuvun merkitys harrastus- sekä työvälineenä.

Tutkimuksemme tulokset ovat linjassa Luutosen (1997) saamien tulosten kanssa, jotka ilmensivät, että suomalaiset villapaidat toimivat merkityksen kantajina suomalaisuudelle ja perinteikkyydelle. Luutonen esitti, että tuotteilla on jokin kulttuurinen, psykologinen, sosiaalinen ja taloudellinen arvo sekä merkitys, joista tuotteen merkityksen kantajuus rakentuu. Tutkimuksemme tulokset ovat linjassa Luutosen tuloksien kanssa, mikä ei ole ihme, sillä kyseessä ovat kaksi suomalaisen perinne-käsityön tuotetta. Tuloksista selvisi, että kansallispuvulle ominaisin merkitys löytyi perinneorientaatiosta, joka ilmaisee perinteikkyyttä, suomalaisuutta, sukujuuria historiaa ja vanhaa käsityötaitoa. Ilomäki (2021) tutki pro gradu -tutkielmassaan kansanpuvujen käyttämistä, valmistamista ja niihin liitettäviä merkityksiä. Ilomäen (2021) tutkimuksessa selvisi, että kansanpuvulla ja siihen pukeutumisella on käyttäjälleen suuri merkitys. Merkityksen luojaiksi löytyi omien

sukujuurien ilmaiseminen, oman identiteetin vahvistaminen ja näyttäminen muille sekä käsityön harrastamisen tärkeys kansanpukua tehdessä. Vaikka Ilomäki tutkimuksessaan käsitteli kansanpukua, mikä on kansallispukua löyhempi rajaus vaatteelle, ovat saamamme tulokset yhteneviä. Molemmissa tutkimuksissa nostetaan esille perinne, sukujuuret ja käsityötaito kansanpuvun ja kansallispuvun ja kansallispuvun merkityksinä käyttäjilleen.

Tutkimuksemme kolmas ja neljäs tutkimuskysymys käsitteli, miten kansallispuvun käyttäjät suhtautuvat kansallispuvun tuunaamiseen sekä muiden tuotteiden tuunaamiseen. Tuloksissa selvisi, että suurin osa kansallispuvun käyttäjistä suhtautuu positiivisesti niiden tuunaamiseen ja muiden tuotteiden tuottamiseen. Tuunaaminen nähdään hyvänä asiana, sillä käyttämällä kansallispuvun erillisiä osia tai esimerkiksi kansallispukukankaasta valmistetuilla asusteilla kansallispuvut saavat enemmän näkyvyyttä. Arjessa kokonaisen kansallispuvun käyttö koettiin epäkäytännölliseksi, mutta osien avulla se voidaan yhdistää arkiseen vaateetukseen. Näin kansallispuku pääsee juuri enemmän esille eikä se jää vain pölyttymään kaapin perälle. Tällöin kansallispuku saattaa myös tavoittaa uusia ihmisiä ja tietoisuus kansallispuvuista leviää laajemmalle sekä perinne elää pidempään. Tärkeänä näkökulmana tuunaamiseen tuloksista nousi esiin vanhan ja rikkinäisen kankaan hyödyntäminen sekä ekologisuus. Rikkinäisen ja vanhan kankaan muuntaminen joksikin muuksi on hyvä, sillä samalla se tukee ekologisuuden näkökulmaa. Miksi heittää kansallispuku kangasta roskeen, kun tuunaamalla sitä voi vielä käyttää uuteen.

Tuloksissa selvisi lisäksi, että osa kansallispuvun käyttäjistä ei hyväksy tuunaamista ja toiset eivät osaa sanoa mielipidettään tai koe tarvetta tuunaamiseen. Suurin syy, miksi tuunaamista ei hyväksytty on, että sen koetaan rikkovan kansallispuvun perinnettä sekä kunnioitusta. Puku koetaan myös liian arvokkaaksi, että sitä voisi käyttää muuhun. Moni kansallispuvun käyttäjä vastusti tuunaamista myös sen vuoksi, ettei kansallispuku kokonaisuuteen tulisi koskea. Tähän mielipiteeseen yhtyi moni, joka muuten vastauksessaan salli tuunaamisen. Toinen yhteinen mielipide monessa vastauksessa oli, että ehjää puvun kangasta ei kannattaisi rikkoa tuunaamiseen.

Toopin (2014) opinnäytetyössä tutkittiin voisiko kansanpukuteemaisille tuotteille olla kysyntää oman yrityksen perustamisen näkökulman kautta, jos yritys valmistaa kansan- ja kansallispuvun kaavoilla muita vaatteita. Tutkimuksestamme löytyi muiden tuotteiden valmistamisen ryhmässä mainintoja kansallispukuteemalla valmistetuista muista vaatteista ja

kaavojen hyödyntämisestä. Toinen yhteinen näkökulma tutkimuksissa on kierrätys. Toopin tutkimuksessa vanhoista vaatteista otettiin yksityiskohtia talteen ja hyödynnettiin niitä uudelleen. Tutkimuksessamme tätä voi verrata kansallispuvun osien käyttöön sekä vanhan rikkiinäisen kansallispuvun kaiken ehjän hyödyntämistä uuden tuotteen luomiseen.

Hirvonen (2017) tutki suomalaisten kansallispuvujen tuotteistamista, sekä millaisia tuotteita asiakkaat haluaisivat ostaa. Tutkimuksissa nousivat esiin samat teemat: positiivinen suhtautuminen sekä monenlaiset hyvän maun rajoissa tehdyt tuotteet. Hänen tutkimuksessaan kansallispuvujen tuotteistamisella ei tarkoiteta Suomi 100 -juhlavuoden tapaista kaikkea sukista siivoamisvälineisiin tuotteita vaan laadukkaita, kauniita ja arvokkuutensa säilyttäviä käyttötuotteita. Käyttötuotteiden valmistus tuunaamalla nousi esiin myös tutkimuksessamme, kysyttäessä millaisia tuotteita on soveliasta valmistaa kansallispuvuteemalla.

11 Pohdinta

11.1 Kansallispuvun monet ulottuvuudet 2020-luvulla

Tutkimuksemme tavoitteena oli selvittää, millaisia merkityksiä kansallispuvuilla on käyttäjälleen 2020-luvulla sekä miten käyttäjät suhtautuvat kansallispukujen tuunaamiseen ja muiden tuotteiden tuottamiseen. Tutkimuskysymyksemme olivat: 1. Millaisia merkityksiä kansallispuku ilmentää 2020-luvulla erilaisille käyttäjille? sekä 2. Miten kansallispuvun käyttäjät suhtautuvat tuunaamiseen ja muiden kansallispukuteemaisten tuotteiden tuottamiseen?

Tutkimuksemme ensimmäinen tutkimuskysymys käsitteli, millaisia merkityksiä kansallispuku ilmentää 2020-luvulla erilaisille käyttäjille. Tuloksissa selvisi, että kansallispuvulla on käyttäjäkohtaisesti runsaasti merkityksiä, eikä pukua tai kansallispuku ilmiötä voida rajata vain yhden merkityksen piiriin. Kansallispuvun merkitys, niin yksittäisen kuin kansallispukuilmiön kohdalla, rakentuu suuressa määrin perinteen piiriin. Perinteessä korostetaan suomalaisuutta, omia sukujuuria ja käsityöperinnettä. Seuraavaksi arvoitetuimmat merkitykset tuloksissa olivat taito- ja tuote orientaatiot. Taito-orientaatiossa tuloksista nousi esiin kansallispukujen tuoma käsityötaito sekä se, miten kansallispuku pitää elävänä sekä dokumentoi käsityötä. Tuoteorientaatiossa tuloksista selvisi vastaajien antama merkitys puvun esteettisille sekä käytännönominaisuuksille, kuten kauniille ulkomuodolle ja hengittäville materiaaleille. Lisäksi alkuperäisistä Rönkön (2011) asettamista orientaatioista löytyi mainintoja tukemaan kansallispuvun asemaa ja merkityksen antajaa ilmaisuorientaation piirissä. Tuloksista ilmeni, että kansallispuvulla on merkitystä oman identiteetin rakentamisessa, itsensä ilmaisussa alueellisesti sekä kauneuden ja itsevarmuuden tunteiden välittäjänä.

Rönkön (2011) orientaatioiden lisäksi rakensimme aineistosta kaksi uutta orientaatiota niiden runsaan ilmenevyyden perusteella: juhlapukuorientaatio sekä harrastus- ja työorientaatio. Juhlapuku-orientaatiossa tuloksista nousi esille kansallispuvun merkitys monikäyttöisenä juhla-vaatteena, joka on ajaton, arvokas ja käytännöllinen. Huomionarvoista on, että kansallispuvuille yleisesti ilmiön tasolla annettiin huomattavasti enemmän merkitystä juhlapukuna, kun taas yksittäisen omistetun puvun merkitys juuri juhlapukuna oli hyvin pieni verrattuna muihin merkityksiin. Harrastus- ja työorientaatiossa tuloksista selvisi

kansallispuvun merkitys harrastus- sekä työväliseenä. Kansallispuvuksi nimitettiin esimerkiksi historiaa ja käsitöitä käsittelevään ammattiin tai kansantanssiharrastukseen.

Kansallispuvulla, niin yksittäisellä kuin ilmiölläkin on monia merkityksiä, mutta suurimmat niistä ovat perinteikkyyden, käsityötaidon kantaminen, juhlapuku sekä tuotteelliset ominaisuudet. Kansallispuvuksi nähdään edelleen suomalaisuuden ja omien juurien symbolina, jolla halutaan ilmaista kuuluvuutta. Sille annetaan merkitystä käsityötaitojen opettajan ja siirtäjänä. Sitä pidetään kauniina ja käytännöllisenä pukuna, jonka kautta voi tuntea itsensä kauniiksi ja itsevarmaksi. Kansallispuvuksi on työn ja harrastuksien väline, sekä osa suomalaista juhlapukeutumisen perinnettä. Tuloksista saimme aikaan käyttäjäkohtaisen keskiarvon näille yksittäisen puvun merkityksille, mutta meidän tulee ottaa huomioon, että kunkin vastaajan kohdalla merkitykset ovat hyvin henkilökohtaisesti rakentuneita, eivätkä aina vastaa tätä keskiarvoa. Voimme asettaa kansallispuvuksi ilmiölle ja kansallispuvulle yleisenä merkityksen kantajana tietyt määreet, mutta tuloksista ilmenee suuresti se, että kansallispuvut ovat jokaiselle käyttäjälleen hyvin henkilökohtaisia: suurimmalla osalla niistä on tarina, joka kantaa omia merkityksiään omassa kontekstissaan.

Tutkimuksessa selvisi, että suurin osa kansallispuvun käyttäjistä sallii tuunaamisen niin kansallispuvun käyttämisessä kuin muiden tuotteiden tuottamisessa. Usein tuunaaminen on kansallispuvun yksittäisten osien yhdistämistä arkiseen pukeutumiseen tai juhlapuvun tuunaamista rennommaksi. Kansallispuvuksi koetaan välillä epäkäytännölliseksi kokonaisuutena pukuna, joten osien avulla käyttö on mahdollista useammin. Näin ollen kansallispuvuksi pääsee myös esille useammin ja sen käytön avulla tietoisuutta kansallispuvuista on mahdollista levittää laajemmalle yleisölle. Tuunausta kannatetaan tehtävän tilkuista, rikkinäisistä ja vanhoista kansallispuvuista, johon yhdistyy tällöin ekologisuus ja kierrätys, kun kansallispuvuksi käytetään loppuun asti. Kun kansallispuvuteemaa hyödynnetään myös muissa tuotteissa, esimerkiksi laukuissa, saa kansallispuvuksi uudenlaista näkyvyyttä. Kansallispuvun perinne välittyy myös uusista tuotteista ja laajempi näkyvyys erilaisissa tuotteissa voi herättää kiinnostuksen henkilöissä, joille kansallispuvuksi ei muuten ole tuttu asia.

Vastauksista löytyi myös joukko, joka ei kannata tuunaamista. Heidän mielestään ei saa tuunata kansallispuvuksi eikä tuottaa muita tuotteita. Tuunaamisen ajatellaan rikkovan kansallispuvun perinnettä ja kunnioitusta. Kansallispuvuksi koetaan kokonaisuudeksi eikä sitä

tulisi rikkoa mitenkään. Osa vastaajista ei osaa kertoa mielipidettään ja osa suhtautuu neutraalista eli jokainen tehköön kuin itse parhaaksi kokee.

Yhteistä vastaajilla, kannattaa tuunaamista tai ei, on, että kokonaista kansallispukua ei suositella tuunattavan. Kansallispuvun tulee olla tunnistettava kokonaisuus, joka säilyttää oman arvokkuutensa sellaisenaan. Kokonaisen kansallispuvun tuunaukset mielletään korkeintaan sellaisiksi, että se istuu käyttäjälleen paremmin tai asusta jätetään jotain pois kuten päähine. Tuunaus on siis tuunausta ja sen tulee erottua sellaisenaan. Tärkeäksi vastaajat kertovat, että jos kansallispukua käyttää osina pitää muille myös muistaa mainita, että asu ei ole kokonainen kansallispuku tai muokattu kokonaisuus on saanut inspiaraatiota kansallispuvusta.

Tutkittaessa, miten kansallispuvun käyttäjät ovat tuunanneet kansallispukujaan tavat olivat: kansallispuvun muokkaaminen itselle sopivammaksi ja kansallispuvun osien käyttäminen TuunaaMunPerinne-hengessä. Kansallispuvun muutokset itselle sopivammaksi ovat usein niin sanotusti ulkoisesti näkymättömiä muutoksia. TMP-henkinen pukeutuminen on syntynyt Karjalaisen Nuorisoliiton vuoden mittaisesta valokuvaushaasteesta, jonka voidaan tuloksien kautta todeta elävän vahvasti edelleen. Tutkittaessa, millaisia kansallispukuteemaisia tuotteita on valmistettu tyypillisimpiä tuotteita olivat vaatteet lapsille ja aikuisille, erilaiset käyttötavarat ja kansallispukuteemaiset korut ja muut asusteet.

Lyhyenä yhteen vetona kansallispuvun tuunaamisesta ja muiden tuotteiden tuottamisesta voidaan todeta seuraavaa. Tuunaamalla kansallispukuja voidaan siis lisätä tietoutta ja arvostusta kansallispuvun perinteitä kohtaan. Tuunaaminen on myös ekologinen teko, jolloin vanhat, rikkinäiset ja ylijäämä kankaat voidaan hyödyntää johonkin uuteen, jonka kautta kansallispuvun perinne myös näyttäytyy laajemmalle väkijoukolle. Tuunaaminen tuo vaihtelevuutta arkiseen pukeutumiseen ja muuttaa kansallispuvun toisiin tilanteisiin käytännöllisemmäksi. Kansallispuku kokonaisena tulisi kuitenkin säilyttää tuunaamattomana, jotta se on mahdollista tunnistaa ja säilyttää arvokkuutensa. Mielenkiintoista tuloksissa on huomio siitä, että tuunauksen saralla kokonainen kansallispuku koetaan ajoittain epäkäytännölliseksi ja siksi pukeudutaan TMP-henkisesti, kun taas merkityksiä tutkiessa tuloksista ilmeni useasti kansallispuvun käytännöllisyys juhlapukuna. Kyseessä on luultavasti pukeutumisen kontekstin vaihtuminen, sillä TMP-käyttö tapahtuu usein osana arkea, jolloin kokonainen kansallispuku voi olla arjen tiellä pitkine hihoineen ja helmoineen. Juhlapukuna

kansallispuvun käytännöllisyys nivoutui useasti sen ajattomuuteen, arvokkuuteen ja helppouteen: kansallispuvun voi pukea juhlaan, kuin juhlaan ja se on aina arvokas tapa pukeutua. Kyseessä on siis arjen ja juhlan kontekstit pukeutumisessa ja niiden luomat tarpeet vaatteiden ominaisuuksille.

11.2 Tutkimuksen merkitys, luotettavuus ja jatkotutkimusehdotuksia

Tutkimuksen teko kansallispuvun koskevasta aiheesta on merkityksellinen, sillä aihetta ei tieteellisesti ole juurikaan tutkittu. Kansallispuvut ovat suomalaista perinnettä, joten tutkimus aiheesta on suotavaa, jotta tietoisuus voisi levitä laajemmallekin joukolle. Kansallispuvut ovat toisille tärkeä osa omaa identiteettiä sekä osoitus omista sukujuuristaan. Monet ovatkin kiinnostuneita omista sukujuuristaan, joten voisi ajatella, että samalla kiinnostus sukujuurien kansallispuvuihin voisi nousta. Tuloksistakin oli havaittavissa mielipiteitä, kuinka tärkeänä pidetään, että kansallispuvun perinne saisi elää ja näkyä enemmän katukuvassa.

Tutkimuksemme tuo esiin, että kansallispuvut ovat edelleen ihmisille tärkeitä ja arvokkaita niin sellaisinaan kuin tuunattuina. Kansallispuvun tutkimus on merkittävää lisäksi sen ajankohtaisuuden vuoksi. Kuten johdannossa mainittiin, Yle on uutisoinut ajankohtaisesti kansallispuvun perinteistä Seinäjoen lukiossa sekä nuoresta miehestä, joka pukeutuu kansallispuvun osiin arjessaan. Kansallispuvun kiinnostaa ihmisiä uutistenkin muodossa, joten aihe on tärkeä ihmiselle nykypäivänäkin. Tutkimus on merkityksellinen myös käsityökasvatuksen tieteenalalla, sillä kansallispuvujen tekniikat ovat hyvin perinteisiä käsityötekniikoita. Tulevien opettajien olisi hyvä olla tietoisia myös suomalaisesta kansallispuvuperinteestä, jolloin kansallispuvua koskevia tutkimuksia lukemalla voisi kasvattaa omaa tietouttaan aiheesta ja yhdistää sitä omaan opetukseen.

Laadullisen tutkimuksen kohdalla voidaan joskus esittää, että tutkimuksen validiteettia on haastavaa määritellä laadullisen tutkimuksen luonteen vuoksi. Laadullista tutkimusta tehdessä tutkijan tai tutkijoiden tulee olla erityisen huolellisia valitessaan sopivia metodeja sekä lähestymistapoja. (Silverman 2009, 275–277.) Tämän tutkimuksen luotettavuutta tukee tutkijatriangulaatio ja tutkimuksen kontekstissa tällä tarkoitetaan toimintaa, jossa tutkittavaa aihetta sekä käytettyjä metodeja katsotaan kriittisesti useammasta näkökulmasta (Silverman 2009, 277). Tutkimus on tehty kahden tutkijan tiiviissä yhteistyössä yhdessä keskustellen. Tutkijoina olemme jakaneet vastuista, mutta aina lukeneet toistemme tuotokset niitä kommentoiden ja muodostaen niistä yhteisesti arvioituja kokonaisuuksia. Tutkittaessa

merkityksiä, olimme asettaneet ennalta termejä, jotka kuvaavat kutakin orientaatiota, jolloin aineistoa analysoidessa koodauksien luotettavuus varmenee. Tuunaamiseen suhtautumisen koodit taas nousivat esiin vastauksista, jolloin ensimmäisten koodauksien jälkeen alkoi olla havaittavissa teemojen toistuvuus. Tässä kohtaa koodien luotettavuus vahvistui.

Luotettavuuteen vaikuttaa kyselyn julkaisussa tapahtuneet haasteet. Asetimme aluksi, että jokaiseen kysymykseen on pakko vastata, vaikka vastaajalle ei olisi ollut sopivaa vaihtoehtoa. Kyselyn ollessa auki jonkin aikaa, muutimme muutamien kysymyksien pakko vastata asetuksen pois. Osa vastaajista on voinut joutua siis vastaamaan kysymykseen, vaikka hänelle sopivaa vaihtoehtoa ei ollut. Tällä saattaa olla pieni mahdollisuus vastauksien vääristymiseen. Lisäksi käsitellessä avoimia vastauksia voidaan aina keskustella siitä, missä määrin tutkijat käsittelevät faktaa faktana ja missä voidaan puhua vastaajien käyttävän retorisia keinoja kerronnassaan. Tutkijan voi olla vaikeaa erottaa selkeitä faktoja retorisesta kerronnasta, joka jättää tulkinnan varaa. (Silverman 2009, 270–271.) Tällöin tutkijan tulee olla erityisen tarkkana siinä, millaisia tulkintoja hän tekee saadusta aineistosta. Tämä pätee myös tekemäämme tutkimukseen, jossa olemme saaneet olla erityisen huolellisia aineiston analyysin kanssa. Kantavana ajatuksena analyysissä on ollut, että poimimme vain sellaiset ilmaukset, jotka eivät jätä tarkoituseräistä tulkinnanvaraa. Näin olemme pyrkineet välttämään faktan ja retoriikan välille helposti syntyvää datan vääristymää. Tässä toiminnassa pääsemme jälleen tutkijatriangulaation merkitykseen, jolla olemme pyrkineet varmistamaan, että näemme aineiston samassa valossa ja toimimme analysoinnin kanssa yhtenevällä tavalla. Vaikka tutkijatriangulaation voimavarana on saman asian tarkastelu erilaisista näkökannoista, on äärimmäisen tärkeää, että tutkijoiden vuorovaikutus on mutkatonta paikoissa, joissa se voisi aiheuttaa datan vääristymiä (Silverman 2009, 275.) Olemme pyrkineet luotettavan aineistollisen käsittelyn vaatimaan läpinäkyvyyteen koko prosessin ajan.

Tutkimuksen tuloksista herää ajatuksia jatkotutkimusideoista. Miksi ihmiset esimerkiksi osallistuvat kansalaisopiston kursseille, joissa voi tehdä oman kansallispuvun tai tuunata omia kansallispukujaan? Riittäisikö kiinnostusta kansallispukuteemaiselle kurssille, jossa valmistetaan vain tuunattuja muita tuotteita? Tutkimuksena voitaisiin selvittää kurssille osallistujien kiinnostusta ja motivaatiota osallistua kyseiselle kurssille. Pohdittavaksi käsityökasvatuksen alalle voitaisiin heittää ilmaan, pystyisivätkö käsityönopeettajat tuomaan kansallispukuteemaisia aiheita mukaan omaan opetukseensa mielenkiintoa herättäen.

Kaiken kaikkiaan tutkielmamme valossa kansallispuku 2020-luvulla on moninainen asukokonaisuus, joka kantaa käyttäjilleen monia merkityksiä niin ilmiön, kuin yksilön tasolla. Kansallispuku merkityksen kantajana on siis aina hyvin subjektiivinen, eikä saman puvun voida olettaa kantavan samoja merkityksiä eri käyttäjille. Aineistosta nousee esille selkeästi, että suhtautuminen 2020-luvulla kansallispukujen tuunaamiseen on positiivinen ja nähdään hyvässä valossa: arvokasta ja tunnerikasta tuotetta ei haluta heittää pois, vaan sitä jatkojalostetaan muuhun käyttöön. Voimme myös asettaa esille kysymyksen siitä, onko suhtautuminen kansallispukuja koskevaa tiukkaa pukeutumissääntöä alkanut muuttua? TMP-henkinen pukeutuminen nähdään pääosin pirteänä ja moninaisena tapana tuoda kansallispukua osaksi suomalaista arkea. Yhteenvetona voimme todeta, että kansallispuku on vaate, jolla on aina olemassa tarina, jota ei haluta unohtaa. Joskus lyhyempi, joskus pidempi, mutta aina käyttäjälleen merkityksellinen.

Lähteet

- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.
- Cambridge Dictionary. 2023. Cambridge University Press. <https://dictionary.cambridge.org/>
- Clopot, C. 2016. Weaving the past in a fabric: Old believers' traditional costume. Eesti Kirjandusmuuseum, 115–132.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. 2007. Research methods in education (6th ed.). London u.a: Routledge.
- Eskola, J., & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Gillham. 2000. Case Study Research Methods. Bloomsbury Publishing Plc.
- Hakanen, J. 2020. Omaa työtä merkityksellistämässä. Työn tuuli 29 (1), 29–37. https://www.henry.fi/media/ajankohtaista/tyon-tuuli/tyontuuli_012020.pdf#page=29
- Hirvonen, H. 2017. Kansallispuvuista tuotteisiin Suomalaisten kansallispukujen tuotteistaminen. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017110916811>
- Holst, L. 2011. Kansallispuku. Helsinki: Maahenki.
- Hänninen, R. 1999 Kansallispuku – kansantanssijan traditiota kunnioittava juhlapuku vai työvaate? Suomen Nuorisoseurojen Liiton vuonna 1994 mestaruussarjaan luokiteltujen kansantanssiryhmien näkemys kansallispuvuista esiintymisasuina. Käsityöalan kokeilukoulutusohjelma Käsityötieteen syventävien opintojen tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/20085/kansalli.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Ilomäki, W. 2021. Kansanpuvun jäljillä Tutkimus kansanpuvun erilaisista merkityksistä. Pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/334975/Wiivi_Ilomaki_PG_2021.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kangas, T. 2017. Kansallispuku – Suomalaisen pukeutumisen aarreaitta. Teoksessa A. Kivilaakso, M. Luutonen & L. Marsio (toim.) Itse tekemisen perinne Käsityöt elävänä kulttuuriperintönä. Helsinki: Museovirasto, 52–58. <https://www.museovirasto.fi/uploads/Meista/Julkaisut/itse-tekemisen-perinne-v09.pdf>

- Kaukonen, T.-I. 1985. Suomalaiset kansanpuvut ja kansallispuvut. Porvoo: WSOY.
- Kettumäki, A. 2023. Kansallispuuku on olennainen osa penkkariperinnettä Seinäjoella: ”Aamuja nolla”. Yle Uutiset 9.2.2023. <https://yle.fi/a/74-20017206>
- Koskennurmi-Sivonen R. 2012. Ihmiset pukeutuvat. Teoksessa R. Koskennurmi-Sivonen (toim.) Johdatuksia pukeutumisen tutkimukseen. Helsinki: Tekstiilikulttuuriseura, 5-15. <http://hdl.handle.net/10138/39202>
- Koskennurmi-Sivonen R. 2012. Merkitsevä pukeutuminen Semiotiikka pukeutumisen tutkimuksessa. Teoksessa R. Koskennurmi-Sivonen (toim.) Johdatuksia pukeutumisen tutkimukseen. Helsinki: Tekstiilikulttuuriseura, 27–72. <http://hdl.handle.net/10138/39202>
- Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy. 2023. Kielitoimiston suomenkielinen sanakirja. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/>
- Krippendorff, K. 2012. Content analysis in: encyclopedia of research design. SAGE Publications. <http://methods.sagepub.com.ezproxy.utu.fi/base/download/ReferenceEntry/encyc-of-research-design/n73.xml>
- Kurula, M. & Lehkoinen, L.-L. 2004. Kansallispuukuja Suomesta. Helsinki: Ajatus kirjat.
- Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka: aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys (2. uud. p.). Tampere: Vastapaino.
- Laine, T. 2001. Miten kokemuksia voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa: J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Lehtinen, I. & Sihvo, P. 2005. Rahwaan puuku Folk Costume. Helsinki: Museovirasto.
- Lehtonen, M. 1996. Merkitysten maailma. Tampere: Vastapaino.
- Luutonen, M. 1997. Kansanomainen tuote merkityksenantajana: tutkimus suomalaisesta villapaidasta. Helsinki: Akatiimi.
- Lönnqvist, B. 1979. Kansanpuuku ja kansallispuuku. Keuruu: Otava.
- Matthies, A-L. 2019. Kohti kestäväää taloutta – Ekososiaalinen näkökulma taloussosiaalityöhön. Teoksessa M. Zechner, S. Karjalainen ja K. Viitasalo (toim.) Avauksia taloussosiaalityöstä. Kokkola: Jyväskylän yliopisto, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, 33–40. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7780-1>

- Naukkarinen, O. 2012. Pälletkävää estetiikkaa Vaatteet, ulkonäkö ja arjen estetiikka. Teoksessa R. Koskennurmi-Sivonen (toim.) Johdatuksia pukeutumisen tutkimukseen. Helsinki: Tekstiilikulttuuriseura, 15–26. <http://hdl.handle.net/10138/39202>
- Niiniluoto, I. 2000. Johdatus merkityksen merkityksiin. Teoksessa A. Airola, H. Koskinen & V. Mustonen (toim.) Merkillinen merkitys. Helsinki: Gaudeamus, 13–25.
- Perttula, & Latomaa, T. 2009. Kokemuksen tutkimus: merkitys, tulkinta, ymmärtäminen (3. p.). Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- QSR international. 2022. <https://www.qsrinternational.com/nvivo-qualitative-data-analysis-software/about/nvivo>
- Rönkkö, M. 2011. Käsitön monet merkitykset. Opettajankoulutuksen opiskelijoiden käsityölle antamat merkitykset ja niiden huomioon ottaminen käsityön opetuksessa. Turku: Turun Yliopisto. <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/70770/AnnalesC317Ronkko.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Silvermann, D. 2009. Doing Qualitative Research. SAGE Publications
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (Uudistettu laitos). Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Toop, E. 2014. Ajassa muuttuva perinne Perinnekuosien mahdollisuudet nykykäytössä. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/80490/Elle%20Toop-%20%20OPINNAYTETYO.pdf?sequence=1>
- Tähtinen, J., Laakkonen, E. & Broberg, M. 2020. Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita. Turku: Turun yliopiston kasvatustieteiden laitos.
- Veivo, H. 2000. Merkki, kulttuuri ja kokemus. Teoksessa A. Airola, H. Koskinen, & V. Mustonen. (toim.) Merkillinen merkitys. Helsinki: Gaudeamus, 130–142.
- Virranniemi, G. & Matintupa, M. 2023. Jaakko Rikalaisen, 17, ongelma ratkesi, kun miesten kansallispuku sai laukun: ”Sen voi yhdistää helposti arkipukeutumiseenkin”. Yle Uutiset 5.2.2023. <https://yle.fi/a/74-20015660>

Liitteet

Liite 1. Ennakkokyselyn teksti ja kysely

Hei, haluamme tällä julkaisulla kartoittaa ryhmän jäsenien halukkuutta osallistua kandidaatin tutkielmaamme. 😊

Opiskelemme Turun Yliopistossa, Rauman kampuksella, käsityön aineenopettajiksi tutkimusparini Aino Aarikan kanssa. Olemme molemmat kiinnostuneita perinnekäsitöistä sekä -tekniikoista. Tämän yhteisen kiinnostuksen pohjalta valitsimme tutkielmamme aiheeksi molemmille rakkaan asian: kansallispuvut.

Kandidaatin tutkielmamme aiheena on: kansallispuvukuja ympäröivät arvot, merkitykset sekä niiden tuunaaminen ja modernisoiminen.

Tämä siis tarkoittaa, että tavoitteenamme on kartoittaa millaisia arvoja ja merkityksiä nykypäivänä annamme kansallispuvuille sekä miten kansallispuvuista kiinnostuneet ovat jatkojalostaneet kansallispuvukuja muiksi tuotteiksi tai ottaneet pukuja sekä niiden osia osaksi modernia pukeutumista.

Jos koet haluavasi osallistua tutkielmaamme vastaa ohessa olevaan Webropol-kyselyyn.

Kysely on helppokäyttöinen ja vastaamaan painamalla ohessa olevaa linkkiä.

<https://link.webropolsurveys.com/S/354068E17C315F1C>

Jos sinulla on kysyttävää, kommentoi rohkeasti julkaisua tai lähetä yksityisviestiä!

Kiitos ajastasi!

Jouluisin terveisin,

Noora Harvonen ja Aino Aarikka

Kiinnostus Kansallispuku kyselyyn osallistumisesta

1. Oletko kiinnostunut vastaamaan Kansallispukuja koskevaan haastattelukyselyyn kandidaatin tutkielmaan liittyen

Kyllä

Ei

Ehkä

Liite 2. Facebook-julkaisun teksti

Hei!

Olemme Aino Aarikka ja Noora Harvonen. Kyselimme aiemmin kiinnostusta vastata tulevaan kandidaatin tutkielmamme kyselyyn kansallispuvuista. Kiitos yhteistyöstänne, yllätyimme positiivisesti suuresta vastaus määrästä.

Opiskelemme Turun Yliopistossa, Rauman opettajankoulutuslaitoksella käsityönaineenopettajiksi. Olemme molemmat kiinnostuneita perinne- ja kulttuurin sekä - tekniikoista. Tämän yhteisen kiinnostuksen pohjalta valitsimme tutkielmamme aiheeksi molemmille rakkaan asian: kansallispuvut.

Kandidaatin tutkielmamme aiheena on: kansallispukuja ympäröivät arvot, merkitykset sekä niiden tuunaaminen ja modernisoiminen.

Tämä siis tarkoittaa, että tavoitteenamme on kartoittaa millaisia arvoja ja merkityksiä nykypäivänä annamme kansallispuvuille sekä miten kansallispuvuista kiinnostuneet ovat jatkojalostaneet kansallispukuja muiksi tuotteiksi tai ottaneet pukuja sekä niiden osia osaksi modernia pukeutumista.

Halutessasi vastata kyselyymme pääset siihen alla olevasta linkistä. Kyselyyn vastaaminen vie noin 15 minuuttia. Luethan kysymykset tarkasti läpi ennen vastaamista. Rohkaisemme kysymään tutkielman tekijöiltä lisätietoja, jos jokin askarruttaa sinua.

Kysely on anonymi ja niitä henkilötietoja, joita kysytään, käytetään vain kyselyn tulosten luokitteluun. Tietoihin ei tutkijoiden lisäksi pääse kukaan muu ja tietoja säilytetään tietosuojalain mukaisesti. Alla on lisäksi tiedosto tietosuojailmoituksesta.

Otathan meihin yhteyttä kommentoimalla julkaisua, yksityisviestillä tai sähköpostilla, jos jokin asia on epäselvä tai jää mietityttämään.

Kyselyä on muokattu 19.01.2020 ja pakollisuus kysymyksiin vastaamisessa on otettu pois.

Linkki kyselyyn:

<https://link.webropolsurveys.com/S/744FC4BAED75411B>

Terveisin,

Aino Aarikka ja Noora Harvonen

amaari@utu.fi

nopaha@utu.fi

Liite 3. Tietosuojailmoitus

Rekisterin nimi	Käsityksiä ja arvoja kansallispuvuista sekä kansallispukujen modernisoinnista
Rekisterinpitäjä	Aino Aarikka amaari@utu.fi Noora Harvonen nopaha@utu.fi Turun Yliopisto, Rauman opettajankoulutuslaitos Seminaarinkatu 1, 26100 Rauma
Vastuuhenkilön yhteystiedot	Aino Aarikka amaari@utu.fi Noora Harvonen nopaha@utu.fi
Tietosuojavastaavan yhteystiedot	DPO@utu.fi +358 29 450 4361
Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	<p>Kandidaatintutkielmassa kerätään tietoja kyselyillä, joilla havainnoidaan vastaajien mielipiteitä ja arvoja kansallispuvuista sekä niiden modernisoinnista ja muokkaamisesta. Vastaajilta kerätään omia kokemuksia, mielipiteitä ja arvoja liittyen kansallispukuihin ja niitä ympäröivään kulttuuriin.</p> <p>Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on</p> <p>☒ käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta)</p> <p>☐ rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta)</p> <p>☐ muu mikä _____</p>
Käsiteltävät henkilötietoryhmät	Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja Ikä, sukupuoli sekä vastaajien asenteita ja käsityksiä koskien tutkimuksen kansallispuku -teemaa.

Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät.	Kyselyn tallentamiseen käytetään Webropol- palvelua. Tietoja ei siirretä tai luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.
Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin	Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.
Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit	Anonyymiksi varmistettu aineisto tallennetaan Turun Yliopiston tietokantaan ja se säilytetään siellä 01.01.2024, jonka jälkeen tiedot poistetaan.
Rekisteröidyn oikeudet	<p>Kun kohdassa 5 on valittu ensimmäinen kohta (tieteellinen tutkimus), lisää tämä teksti:</p> <p>Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää tai vaikeuttaa käsittelyä.</p> <p>Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.</p> <p>Yhteyshenkilö rekisteröidyn oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvissä asioissa on Turun yliopiston tietosuojavastaava, yhteystiedot ilmoituksen alussa.</p> <p>:Kyselyyn vastanneella henkilöllä on oikeus peruuttaa vastauksensa ilmoittamalla siitä vastuuhenkilöille sähköpostiviestillä.</p>
Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu	Henkilötiedot kerätään kyselytutkimuksella

Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta	Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.
--	--

Liite 4. Kyselyn kysymykset

Rakas kansallispuvu – moderni perinne

Kandidaatin tutkielman kysely

Tämän kandidaatin tutkielman kyselytutkimuksen tavoitteenamme on kartoittaa millaisia arvoja ja merkityksiä nykypäivänä annamme kansallispuvuille sekä miten kansallispuvuista kiinnostuneet ovat jatkojalostaneet kansallispuvukuja muiksi tuotteiksi tai ottaneet pukuja sekä niiden osia osaksi modernia pukeutumista. Vastaamalla tähän kyselyyn annat luvan käyttää vastauksia kandidaatin tutkielmassamme.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 15 minuuttia. Luethan kysymykset tarkasti läpi ennen vastaamista. Rohkaisemme kysymään tutkielman tekijöiltä lisätietoja, jos jokin askarruttaa sinua. Yhteystietomme löytyvät Facebook-ryhmään tekemästämme julkaisusta sekä kyselyn tietosuojailmoituksesta.

Tuunaamisella ja modernisoinnilla tarkoitetaan tässä kyselyssä kansallispuvujen yhdistämistä muihin moderneihin vaatteisiin tai niiden uusiokäyttöä osana muita tuotteita. Tuunaminen mielletään jonkin puvun tai puvun osan uudistamiseksi, joko muokkaamalla sitä tai käyttämällä sitä kontekstin ulkopuolella esimerkiksi Tuunaa Mun Perinne-henkisesti.

Kansallispuvulla tarkoitamme tässä kyselyssä ylle puettavia vaatteita sekä asusteita valmiina kokonaisuutena. Puvun osilla tarkoitamme yksittäisiä puvun osia ja asusteita.

1. Ikä vuosina *

alle 20

20-29

30-29

40-49

50-59

60-69

70-79

yli 80

2. Sukupuoli *

Nainen

Mies

Muu

En halua vastata

3. Miten olet päätenyt liittymään Facebook-ryhmään? *

Kiinnostus kansallispuhuihin

Kiinnostus historiaan

Kiinnostus käsitöihin

Käsityöharrastus

Tavoite myydä tai ostaa kansallispuhu/kansallispuvun osia

Muu syy, mikä?

4. Omistatko kansallispuvun osia tai asusteita? Osilla tarkoitamme yksittäisten vaatteiden lisäksi myös asusteita, kuten päähineitä, kenkiä ja koruja. Monivalinta - valitse yksi tai enemmän. *

Omistan kansallispuvun

Omistan kansallispuvun osia

En omista kumpaakaan aiemmin mainitusta.

5. Omistatko oman syntymäpaikkakuntasi puvun tai puvun osia? Monivalinta – valitse yksi tai enemmän. *

Omistan puvun

Omistan puvun osia

En omista kumpaakaan

6. Omistatko jonkun muun kunnan puvun tai puvun osia? Monivalinta – valitse yksi tai enemmän. *

Omistan puvun

Omistan puvun osia

En omista kumpaakaan

7. Kuinka monta kokonaista pukua omistat? *

En yhtään

1

2

3

4

5

Enemmän, kuinka monta?

8. Kuinka monen eri puvun osia omistat? *

0

1

2

3

4

5

Enemmän, kuinka monen?

9. Mitä kansallispuku merkitsee sinulle? Kirjoita alle vapaa vastaus. *

10. Merkitseekö jokin tietty omistamasi puku jotain erityistä sinulle? Kirjoita alle vapaa vastaus. *

11. Oletko perinyt, hankkinut tai valmistanut puvun tai puvun osia? Monivalinta – valitse yksi tai enemmän.

Olen perinyt puvun tai puvun osia

Olen valmistanut puvun tai puvun osia

Olen hankkinut puvun tai puvun osia

12. Koska ja mistä olet perinyt, hankkinut tai valmistanut puvun? Kerro omin sanoin, koska olet hankkinut, perinyt tai valmistanut pukusi tai sen osia sekä mistä pukusi materiaalit ovat, jos olet tietoinen niiden alkuperästä. Esimerkiksi: ”Perin pukuni 35 vuotta sitten sukulaiselta. Alun perin puvun materiaalit on hankittu Vuorelmalta ja sukulaiseni on valmistanut suurimman osan puvun osista itse.”

13. Mitkä asiat ovat vaikuttaneet omistamiesi pukujen tai puvun valintaan?

Sukujuuret

Puvun ulkonäkö

Muu syy, mikä?

14. Missä käytät kansallispukua? Monivalinta – valitse yksi tai enemmän. *

Juhlissa

Järjestön tapahtumissa

Kirkkotilaisuuksissa

Esiintymisasuna (Esimerkiksi kuoro tai kansantanssiryhänä)

Kansallispukujen tuuletus -tapahtumissa

Mualla, missä?

15. Kuinka usein käytät kansallispukua?

1-2 kertaa vuodessa

3-5 kertaa vuodessa

Useammin kuin 5 kertaa vuodessa

16. Kuinka usein käytät kansallispuvun osia pukeutumisessasi? Esimerkiksi ”Tuunaa Mun Perinne! -hengessä <https://www.karjalainennuorisoliitto.fi/toiminta/tuunaamunperinne-pukeutmishaast/>

1-2 kertaa vuodessa

3-5 kertaa vuodessa

Kuukausittain

Viikoittain

17. Käytätkö kansallispukua kokonaisena vai osissa?

Kokonaisena

Osissa

Kokonaisena sekä osissa

18. Saako mielestäsi kansallispuvun osia käyttää erikseen? *

Kyllä

Ei

19. Saako mielestäsi eri kansallispukujen osia yhdistellä? *

Kyllä

Ei

Saa, mutta vain epävirallisessa käytössä. (Esimerkiksi Tuunaa Mun Perinne-henkisessä pukeutumisessa.)

20. Tunnetko kansallispukua koskevat pukeutumissäännöt?

<https://craftmuseum.fi/palvelut/suomen-kansallispukukeskus/kansallispukujen-tietopaketti/ohjeita-kansallispuvun-kayttoon> *

Kyllä

En

21. Noudatatko kansallispukua koskevia pukeutumissääntöjä? *

Noudatan aina, miksi?

Noudatan joskus, miksi?

En noudata, miksi?

22. Oletko muokannut/käyttänyt kansallispukua ”Tuunaa Mun Perinne”- hengessä?

<https://www.karjalainennuorisoliitto.fi/toiminta/tuunaamunperinne-pukeutmishaast/> *

Kyllä

En

23. Saako mielestäsi kansallispukua tuunata/modernisoida? Millä tavoin pukua saa tuunata/modernisoida? Jos ei saa, miksi? Kirjoita alle vapaa vastaus. *

24. Miksi olet tuunannut pukuasi tai pukeudut Tuunaa Mun Perinne- henkisesti?

Vaihtoehtoisesti, miksi et ole tuunannut pukuasi tai ei pukeudu Tuunaa Mun Perinne- henkisesti? Kirjoita alle vapaa vastaus. *

25. Oletko käyttänyt muokkaamiseen vanhaa pukua tai uutta kangasta?

Vanhaa pukua

Uutta kangasta

Uutta sekä vanhaa kangasta

26. Oletko tuunannut puvun muita osia? Mitä? Miten?

Kyllä, kerro mitä ja miten:

En ole

27. Oletko hankkinut puvun, puvun osia tai kankaita pelkästään tuunaamista ja muokkaamista varten? *

Olen hankkinut puvun

Olen hankkinut puvun osia

Olen hankkinut kankaita

En ole hankkinut

28. Saako mielestäsi virallisista kansallispukujen osista valmistaa muita tuotteita? *

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

29. Miksi kansallispukujen osista saa/ei saa valmistaa muita tuotteita? Kirjoita alle vapaa vastaus. *

30. Saako mielestäsi kansallispuku-teemalla valmistaa muista tuotteita?

Kansallispukuteemalla tarkoitamme kansallispuku-henkisiä materiaaleja, mutta jotka eivät ole virallisia pukuihin, niiden osiin tai asusteisiin käytettäviä materiaaleja. Esimerkiksi kansallispuvun hameen kangasta muistuttava kangas. *

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

31. Millaisia tuotteita on soveliasta valmistaa kansallispuku – teemalla? *

Koruja

Asusteita

Koriste-esineitä

Kodintekstiilejä

Muuta, mitä?

32. Saako vastauksia käyttää mahdollisesti myös pro gradu -tutkielmassa? *

Kyllä

Ei